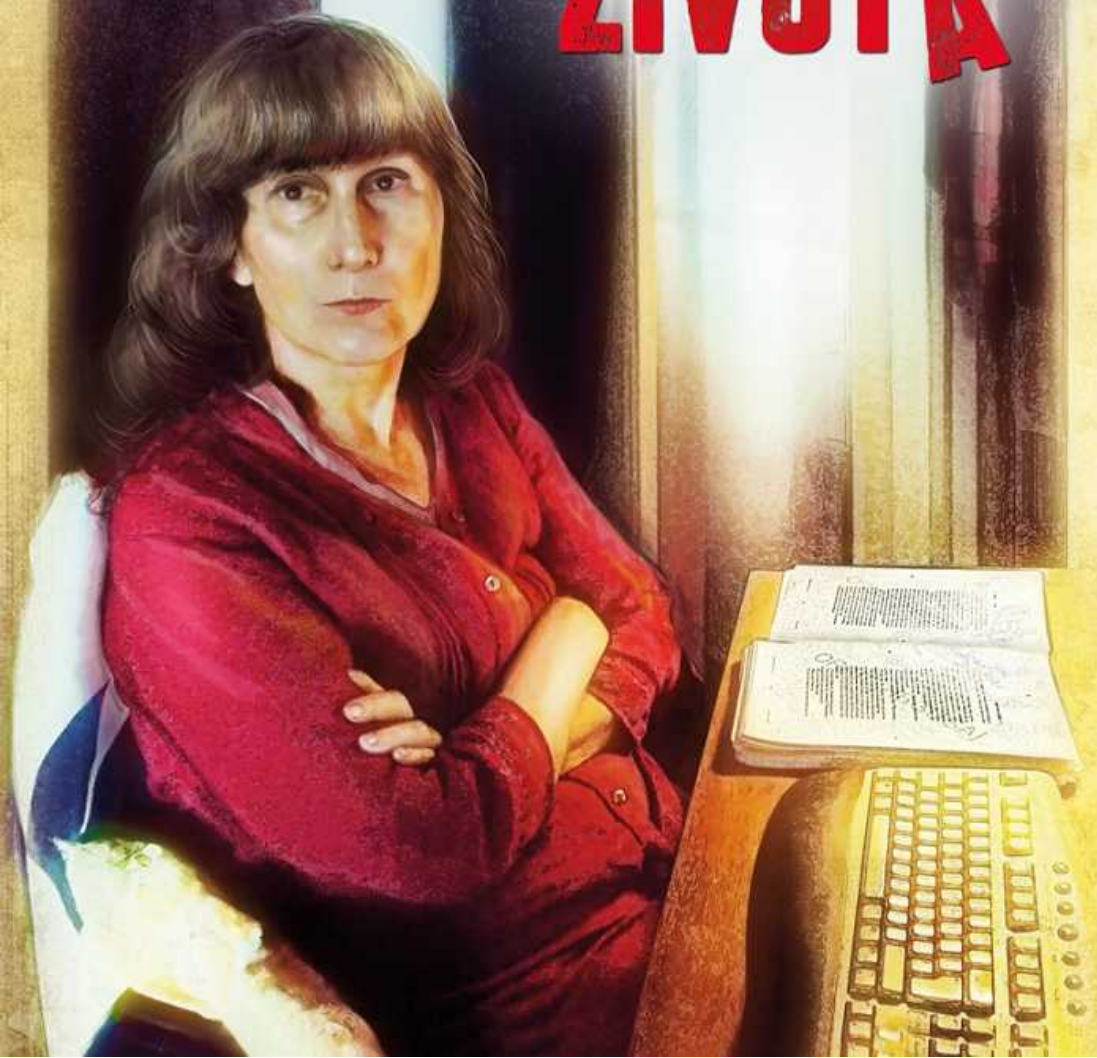

Jana Rečková

KVALITA ŽIVOTA

Jana Rečková

KVALITA ŽIVOTA

Jana Rečková

KVALITA ŽIVOTA

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

Copyright © Jana Rečková – heirs, 2018
Illustrations © Žaneta Kortusová, 2018
Photo © Jan Kovanic, 2018
Cover Art © Lukáš Tuma, 2018
Czech Edition © Nakladatelství Epoque, Praha 2018

ISBN 978-80-7557-123-6 (print)

ISBN 978-80-7557-539-5 (ePub)

ISBN 978-80-7557-540-1 (mobi)

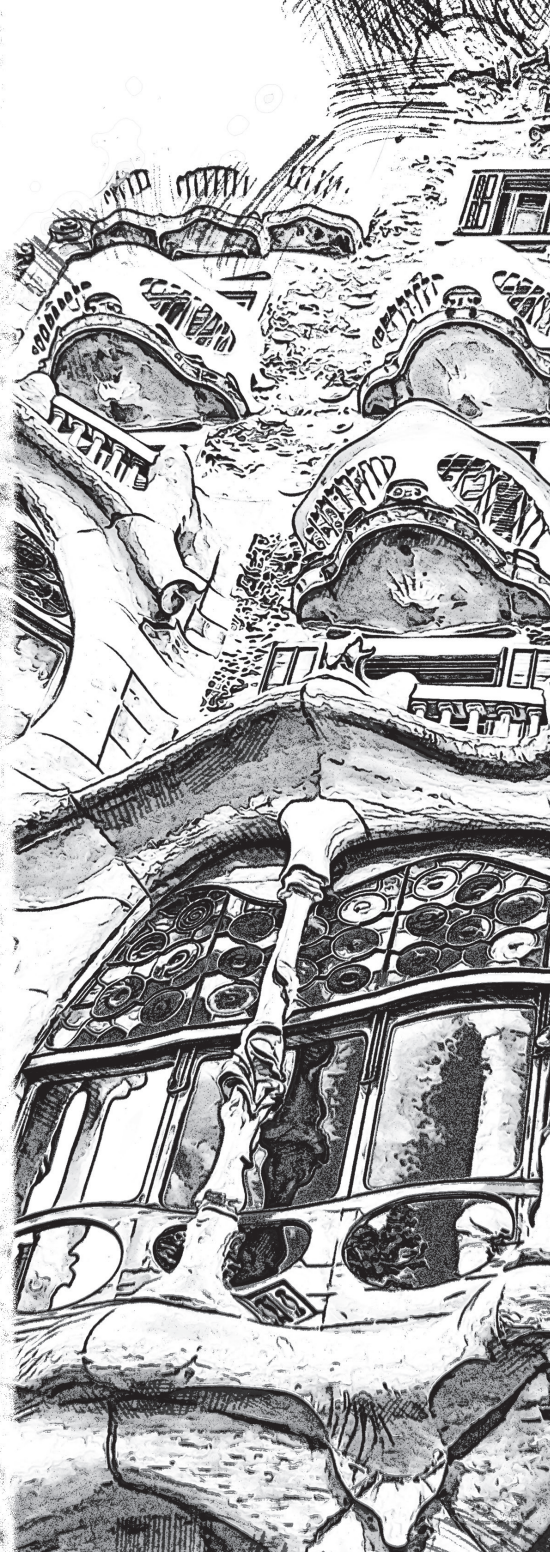
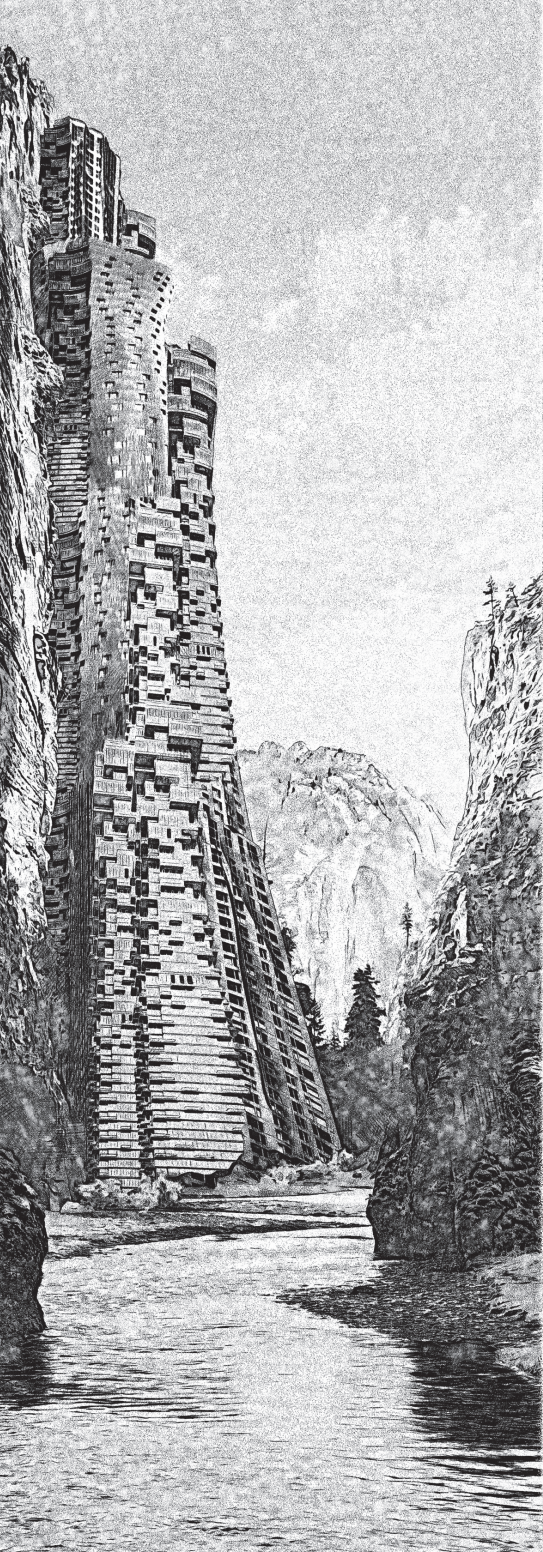
ISBN 978-80-7557-541-8 (pdf)

Obsah

Kvalita života

Dvakrát třináct dobrých dní.....	7
Poprvé a naposled	193
Hlodání	287
Konec?	445

Vzpomínky na Janu Rečkovou.....	447
Jana Rečková	461
Prvenství, ceny a ocenění	463
Bibliografie	465

Dvakrát třináct dobrých dní

*Možná že mám k epigramům nadání
Dávám bacha, komu hrana vyzvání
Zpoza buka nemoc houkne: Baf!
V ten moment si píšu epitaf*

No tak dobře. Mohla bych napsat něco o kvalitě života člověka s rakovinou. Stejný svět, odlišný život, úplně jiný pohled – minimálně ze začátku, než si zvyknete. A najde se i pár období, kdy to vlastně není tak hrozné. I když většinou je.

Umírající kráska od Remarqua (tuším, snad správně) si po chrlení krve, které při tuberkulóze zřejmě zkracovalo životní prognózu, řekla, že si radši koupí ještě jedny šaty. Protože už nebude potřebovat tolik peněz. Tomu říkám přístup. Holčičí, a statečný.

Ten první půlrok jsem si nekoupila nic, protože jsem si připadala na umření, na rychlé umření. Po ovdovění jsem si nekoupila nic, protože jsem si připadala na umření z osamělosti a zoufalství, kromě toho ze mě tryskaly ty básně. Léta jsem nenapsala skoro nic než prózu, ale ten příval žalu se nedal zastavit.

Potom se něco změnilo. Nikdy to nebude dobré, ztráta se nedá nahradit; život se většinou dá protáhnout, jen není pokaždé jisté, jestli je to ještě život. Nevím, a teď na to nemyslím.

*Chytli bílí jednu ženu,
řekli jí: máš rakovinu
Rakovinu uvnitř kostí
tvoje tělo léta hostí.*

*Ve dvou se úděl valí líp,
Bůh ale předem nedá tip:
Můj milý vyšel přede mnou
obhlédnout bránu tajemnou.*

*Ortel váhá, ale platí –
nač odvaha v cele smrti?
Život a trest v jednom krimi
a budoucnost nemá rýmy.*

Z mojí čerstvé paměti

Mám před sebou totiž třináct dní, kdy mi nikdo nebude ničit žíly a pouštět do mě jedy, nebudu čekat hodiny ve frontách na odběry nebo v klaustrofobické, přečpané čekárně, kam zlomyslná ruka ustáleného zvyku naskládala na ukrácení dlouhé, předlouhé chvíle lifestylové časopisy, asi aby ubohé plešaté, oteklé ženské viděly... jak má vypadat Život. A Žena. Popřípadě byt nebo auto, na jaké z invalidního důchodu a v omezeném čase nikdy, nikdy nenašetříte.

Nemyslím na to, dokud nepřijde čtrnáctý den.

Možná bych měla psát blog. Jenomže vlastně ani nevím, jak se to dělá. Nebo to prostě nechci. Kdekdo píše o tom, jak přemohl rakovinu. No ano, třeba ta jejich byla nějaká malá a hloupá a nechala se zahnat, ale stejně je to pitomost; silou vůle to zkrátka nejde. Nejde!

Napíšu si, co budu chtít, jako vždycky, a strčím do šuplíku. Proč si znepříjemňovat konec života spíláním znalců i neználců? Soucitnými pohledy kamarádů vydavatelů ne-

bo studenou, normální odtazitostí vydavatelů ne-kamarádů?

Jedu metrem, daleko, až na druhý konec Prahy za přítelem. Metro není přečpané, a i kdybych musela celou cestu stát, dnes to vydržím, dnes se mi nohy nepodlamují a ruce netřesou, aspoň ne moc, pravděpodobně ani nemám nízký tlak – zatím jsem nepoužila mrzáčkovskou průkazku, abych někoho připravila o místo. Možná by stejně nevstal, nevím, a kéž bych to nikdy nemusela zkoušet. Mám dokonce zpátky – víceméně – svůj obličej, i s vráskami, nic moc, ale můj; ne nafouklý lívanec s prasečíma očičkami. Zrcadlo, zrcadlo, dneska už mě tolik neštevěš...

Na Florenci přestup, cupky dupky do schodů, ani nevíte, jaké je to blaho, cítit nohy a vědět, že fungují a neselžou, a mít dost červených krvinek, aby utáhly zásobování kyslíkem. Mňam. Plný vagón, ale v koutku místečko vedle tlusté paní, ještě se tam vmáčknu, i když po lécích je mě taky větší kus než dřív, a připadám si jako myš v díře v ementálu. Mňam mňam.

Ještě je dost chladno, ale nedočkavá mládež chodí jako v létě, šortky, kytičky a pruhy na tričku, vrstvení zatím letí, pod koženkovými bundičkami do pasu čouhají delší halenky nebo rovnou šatičky přes upnuté džíny, všechno si ukládám do paměti, i když s mým šatníkem budu stejně totálně mimo – a záleží na tom vůbec? Těžko říct, ale estetika je jedno z potěšení, které vydrží, a kdo by ksakru chtěl vypadat blbě? Boty, rozptyl od kozaček, i vysloveně zimního vzhledu, přes vražedné lodičky na jehlách, gejšovsky tlusté podrážky, tenisky, a už vidím, že moje loňské sandály nemají šanci – proč jsem si propána kupovala žlutooranžové? Aha, už vím. Kollegyně povídala, že žlutá a oranžová barva působí proti rakovině kostní dřeně. Ne že bych tomu nějak moc věřila, ale před rokem mi to přišlo jako dobrá záminka koupit si něco na sebe.

U dveří stojí slečna nebo paní v černém tričku, a to tričko má na lopatkách podlouhlé svislé díry. Jako by z nich

měla vyrašit křídla. Půl stanice řeším otázku, jestli budou bílá nebo černá. Slečno, nejste náhodou anděl?

Nápad, který mi krouží v hlavě už týdny, ale vinou všeobecné vygumovanosti při chemoterapii ne a ne usednout na papír (či spíš vtělit se do písmenek, uchovávaných elektronicky), ťukne o vědomí. Možná se tahle dívka podobá mé hrdince. Ne, vlastně nepodobá, je mladší a bezstarostná. Žena, kterou tuším ve Vertikálním domě, má starostí spoustu.

Co takhle třeba výtah, který po pár desítkách nebo stovkách poschodí zničehonic zastaví, aby jí ukázal, jak mohl vypadat její život, kdyby se narodila do jiného světového patra. Nebo Průvodce; jaký člověk se z něj vyklube – někdo jako Vergilius, který jí bude sebevědomě předvádět kruhy Pekla, skoro jako by ho osobně stvořil? Otcovský typ, laskavý a se zásobou lidových vejšplechtů po prarodičích? Nebo slizoun, který po ní co chvíli chlípně vyjede? Všechny moje hrdinky jsou hezčí a štíhlejší než já, aby se jim popřípadě mohlo přihodit i něco hezkého, ačkoli Siena... No, nechtěla jsem, aby se tak jmenovala, ale asi to chce ona. Sienu nejspíš nic dobrého nečeká.

Některé filmy tak končí: hrdina na kolenou a řve, na nebe, na Boha, na toho, kdo ho sem dostal, nebo i na sebe, že byl blbec a někomu věřil... Sienu vidím mezi rozhrabanými hroby, na kolenou, ale docela přirozeně a bez řvaní. K čemu hlasité protesty? Člověk dokáže vstřebat tolik zoufalství a bolesti, že by tomu ve dvaceti sám nevěřil.

Není to tak dávno, nějakých čtrnáct let, kdy mi začalo pomalu docházet, že láska na tomhle světě znamená bolest a strach. Prakticky jenom bolest a strach.

Zní to jako fráze, takže jsem to poznání zkoušela vtělit do příběhů. Vycházely mi z toho dost divné povídky a mladší redaktori nebo čtenáři možná kroutili hlavami, protože se v nich nemohli najít. A než zestárnou a budou na tom místě sami, zapomenou, kde už tohle to slyšeli. Dneska si říkám,

jestli vůbec mělo smysl psát věci tak obyčejné a samozřejmé, a fakt nevím, co je do literatury lepší, pseudohistorické mávání meči, vesmírné bitvy, nebo předem prohrané boje tady doma. Nevím.

Před čtrnácti lety prodělal můj nejdražší manžel (a přítel, milenec, náhradní otec mého dítěte, kuchař, instalatér, výrobce nábytku a tak dál; všechno, co jsem kdy toužila mít) první mrtvici. Od té doby už nic nebylo jako dřív; i když jsme žili dál, životní cestička se nám zužovala, až jsme na ní balancovali jako akrobati na provaze. Denně jsem chodila z práce se strachem, co můj milovaný doma zase provedl.

Zabouchnuté klíče, tepenné krvácení z rozříznutého prstu, pád ze štaflí při výrobě špajzky z bývalých dveří s otřesením mozku, divže ne otrava alkoholem – když se člověk vzpamatuje z mrtvice a mozek mu funguje jako dřív, načež dostane vyhazov z práce a nová není vzhledem k datu narození, hm. Hodte kamenem, kdo si myslíte, že byste to ustáli.

Bolest z bezmoci. Láska a strach. Vztek. Svět je tak zatraceně, zatraceně blbej!

Zatím nevím, jestli moje Siena tohle všechno zná. Je vdova jako já? Nebo ji muž opustil? Můžu zodpovědně říct, že bolest z takové ztráty, obyčejného odchodu milého za jinou, není to pravé zboží. Vím to. Několikrát jsem byla zamilovaná a opuštěná. S tím se dá fungovat (minimálně si ze vzteku důkladně vygruntovat byt), dokonce i prospívat. Vzkvétat a růst. Nezastaví se svět, vážně ne.

Chtěla bych, aby se mé hrdince zastavil svět. Třeba ne zrovna během děje té povídky, ale zkrátka by to měla mít v anamnéze. Možná jí půjčím svoje vlastní ustrnutí, to chronologicky první.

Na začátku roku 2012, po dvanácti letech péče o vzdorujícího milého, strachů a bolesti, a psychosomatických obtíží, kdy jsem od doktorů odcházela jako simulant, v lepším případě neurotik (což byla čistá pravda, aby ne), jsem obcházela rentgeny a ultrazvuky a poslušně cedila krev

do zkumavek a čůrala do flaštiček, s představou, že to zase vyšumí do neurčita.

Najednou, u okýnka rentgenu na poliklinice ve Vysočanech, zvláštní pohled starší paní za sklem.

Alarm.

Jako by váhala, jestli mi má dát do ruky papír s popisem, jestli ho snad nemá zalepit do obálky a přikázat mi, ať ho odevzdám obvodnímu (dnes praktickému) lékaři. Jistě; tahle paní, stejně jako já, pamatuje, jak se za socíku některé diagnózy nesměly pacientovi sdělovat. Někdy je to milosrdné, o to nic, ale taky nešikovné. Komunističtí vůdcové jaksi předpokládali, že by člověk neměl mít žádný majetek k uspořádání, no. Psaly se tehdy vůbec poslední vůle? Bral by je vůbec někdo vážně?

Nechtěla jsem se na ten papír podívat, a když jsem k tomu přinutila to oko, kterým vidím nablízko, stačilo ho přelétnout, aby se svět zastavil. Tedy, spíš jako zadrhl. Kupodivu jsem se mohla pohybovat, dokonce i účelně: složila jsem popis do kabelky – k ostatním, které vyznívaly tradičně simulantsky – a šla, žádné potácení, žádné omdlávání, k východu.

V hale něco prodávali, ponožky, kosmetiku, šály, lidé si povídali a já je zase začínala slyšet. Běhaly tam děti. Byl tam život. A moc se mě netýkal. Osteolytická ložiska v kalvě. Lebka prožraná červy. Poprvé jsem to viděla na rentgenové vizitě před víc než třiceti lety, a tehdy řekl můj první primář: „Tak tohle je hrůza.“ Z každé té dobře viditelné díry se šklebila smrt.

Do definitivní Diagnózy chybělo ještě pár vyšetření, ale stejně jsem vyšla z té polikliniky jako někdo jiný. A tohle je taky taková fráze. Nudná a pravdivá. Svět se točil dál, jenom mně se zadřela ložiska. Nebo co. Napadlo mě, jak tohle povím mámě. Synovi. Manželovi. Napadlo mě, že jako teda s takovou asi nebudu vdova, a zkusila jsem se v duchu zasmát. Nešlo to. Nevesely truchlivy. Nebylo to k smíchu. A beztak jsem se přepočítala.

Blížím se k cíli, metro se vynořilo nad povrch. Zvláštní pocit, podobný vděčnosti, přestože podzemní doprava je na-še záchrana a jediný způsob, jak se vyhnout zácpě.

Krátce si vybavím strašnou cestu autem do nemocnice – tuším na rentgen žaludku, protože šlauch já nespolknu, dělá mi potíže i polykání tabletek – v ranní špičce, a co to mého drahého ubohého manžela muselo stát na nervech a cévách. Nevěděli jsme, že má před sebou méně života než já, ale i kdyby, měla jsem čtyřicítku horečku a srdce mi přeskakovalo, div nevyskočilo z bezmocného, téměř nepohyblivého auta... Metrem by to koneckonců bylo lepší. Teď to vím. Až teď.

Konec myšlenek, čeká mě červené víno (vlastně zakázané, ale proti cytostatikům je to vážně muška jenom zlatá) a povídání a milování a zítra možná výlet někam do zeleně. Někdo na mě opravdu čeká. Opravdový živý přítel. Nikdy by mě nenapadlo, že se v tak pokročilém věku a v tak mi-zerném zdravotním stavu ještě stanu milenkou.

U stromů je to normální: uhodí blesk nebo se přizene vichřice, půlka stromu zahyne, a druhá na jaře ožije, vy-pučí na ní listí a kdovíco (já tedy musím počkat, až uzrají plody, abych rozeznala druh), a zdá se, že ta druhá, mrtvá půlka ani nechybí. Mně moje ztracená polovina chybí a ni-kdy nepřestane chybět.

Hluboká, strašná rána, ustrnutí, kdo říkal, že se mu onehdá zastavil svět? Blbost. Teprve tohle je to pravé zbo-ží. Vidím strom, jak se opatrně osahává zelenými a hnědý-mi prstíky a nechápe... Necháपालa jsem. Nevěřila, že můžu přežít. Doteď mi to přijde divné. Je to jiný život a už zas se potřebuju stát někým jiným, pomalejším, pokornějším, chudším uvnitř i vně, a musím se naučit vařit.

Siena určitě umí vařit, nikdy neměla manžela, který by ji skoro třicet let nepouštěl do kuchyně, protože by mu jen překážela. Který by si vzal rodinné recepty do hrobu...

Vystupovat. Přestat myslet. Teď!

Siena

Virtuální obálka s virtuálními penězi na nájem a elektřinu a všechny ty nudné a nutné věci tloustla, a naopak hubla ta druhá, „naše potřeby“. Naše potřeby se musely uskrovnit, protože invalidní důchod prostě není nic moc, alimenty nechodí a naše milá Šárka tvrdí, že studium je práce na plný úvazek: žádné brigády, mami, nejsme v Americe a já do KFC za pult prostě nejdu, jasné?

Spadnout na dno je tak lehké. Stačí dostat odpornou, chronickou nemoc a nesplnit kritéria pro nákladnou léčbu. Podmínky vám nikdo nesdělí, stojíte před komisí jako provinilec, jako před soudem, nebo jako u pohovoru u personalisty, když se jen jen tetelíte na práci snů. Jsme skromnější, chceme jen přežít, dámy a pánové na druhé straně stolu. Ale už víme, že nevyhovíme.

Siena si protřela oči. Pálily, protože dlouho upírala zrak na obrazovku a Šárka si na ní nejspíš zvýšila jas nebo co. Pokoušela se o překlad návodu k použití nějaké exotické, podivné ledničky – šance na zaměstnání nebo aspoň přivýdělek, ale věděla, že nevyhoví; takový byl její život. Oči pálily, ale nebyly už oteklé a schované za naducanými tvářičkami. Kortikoidy, léky, které měly aspoň částečně pomáhat, už se z ní vyplavily. Dobře. Zlá nemoc je zlá nemoc, ale znetvoření léky už představuje až přehnané zostření trestu, kriminál vlastního těla, vždyť úplně stačí, když neposlouchá; nemusí být ještě ztěžklé, nasáklé vodou až k prasknutí.

Odmítám léčbu. Ano, nekřičte na mě, včera na mě dvě hodiny ječela dcera, než ochraptěla, ovázala si krk šálou a oběma nám uvařila medový čaj. Ne, žádný léčitel na obzoru, věřím jim stejně málo jako vám. Proč? Nevěřím nikomu, kdo potřebuje komise.

Napsala si do bloku „boty“. Když nohy odmítají spolupráci, člověk se potácí, a okolí ohrne nos: ženská, a opilá už dopoledne! Pořádné boty trochu pomůžou. A trekingové hole.

Otázka zní, z čeho na ně ušetřit? Kdyby tak pochopila, jak se čistí ta blbá lednice! Jenomže, ohlédla se a kriticky si změřila vlastní, starou chudinku ledničku, to neumím ani česky, natož anglicky.

Spát, rozhodla se. Aspoň zapomenou na hlad. Bacha, ne že by krkavčí matka nepořídila jídlo – nějaké tu je, v ledničce (otrásla se, jak na ni krátce zaútočila anglická slovíčka) i ve špajzu, dítě hladovět nemusí, zato matka potřebuje shodit těch pár kilo, co nabrala při léčbě. Při léčbě nahouby. No co, žádná mentální anorexie, musíme odlehčit nohám, ne?

Spát. Hezky se vypodložit polštáři v poloze, která nejlépe vzdoruje křečím, a vzpomínat, jaké to bylo zamlada. Zazdrava. Smutné, to jistě, marné hledání té své druhé poloviny, vždyť přece někde musí čekat, a zkoušení, jestli by ten nebo onen do skládanky o dvou dílech přece jen nezapadl. Smutné, plné zklamání, ale i vzrušení, napětí, mámení hormonů a alkoholu, škoda že se tehdy ještě nekouřila tráva... Vzpomínky končí Kryštofem.

Pak už to bylo vážné, protože... protože Šárka. Žádost o ruku vyzněla ve smyslu „Však se nemusíme brát“.

Obrátila se vztekle na druhý bok, na tohle tedy nechtěla myslet! Obrátila se jako zdravá a okamžitě byla potresána křečí. Auuu.

Ke všemu někdo zatukal na dveře. Jednou jen a víckrát ne, přála si a masírovala si nohu, což stejně moc nepomáhá. Kdepak, přání se neplní a neodbytný kdosi klepe znovu. Mrkla na hodiny. Půl deváté. No jistě, normální lidi mají večer, ne noc. Nebo si Šárka zapomněla klíče.

Vyhrabala se z postele jako stoletá, vůbec ne jako čtyřicítka, která na to fakt, ale fakt nevypadá, nasoukala se do županu a vlekla se ke dveřím. Vykoukla kukátkem. Chlap. Ucházející chlap, ale cizí. Otevírala s pravou rukou za zády, připravenou uchopit mačetu, ozdobně zavěšenou na stěně ve výšce pasu. Ta zbraň, poslední dárek od Kryštofa, byla nečekaně ostrá, ostřejší než nůž na maso, a vždycky když

krájela maso na guláš a chytaly ji křeče do předloktí, napadala ji svatokrádežná myšlenka „Co takhle zkusit větší kalibr?“ Vydržela, nepoužila mačetu na vepřové. Ta čeká na lidské, vážení.

Změřil si ji udiveným pohledem. Oči barvy střeoevropská směs, uklidňující. Rozpačitý úsměv, uklidňující. Spustila pravou ruku podél těla. „Jsem nemocná,“ vysvětlila svoje flanelové pyžamo a župan.

„Siena Mansfeldová?“

Kývla.

„Vím, že jste nemocná,“ řekl a zatvářil se... Ani ne soucitně. Trochu posmutněle, ale věcně. Jako majitel pohřebního ústavu. Pak se jeho výraz úplně proměnil. „Nechtěla byste odtud vypadnout?“ Proměnil se, opravdu. V kluka nebo nadšence, propadlého nějaké ujeté myšlence. Třeba jak udělat svět zelenější.

Opřela se o futro (no jo, správně je to zárubeň, ale tak odřená, ošoupaná a dole obrostlá plísni?) a cítila, jak jí do nohou proudí síla a život. Chtěla, strašně moc chtěla! Vemte mě s sebou!

Nahlas se obezřetně zeptala: „A odkud jako?“

Natáhl krk, jako by chtěl nahlédnout do bytu a možná do ní. „Můžu dál? Ta chodba...“

„Socialistická,“ dokončila s pochopením. Odfláknutá, ani jeden úhel pravý, šedá, linoleum barvy průjmu našťestí k nepoznání prošlapané. Holé zářivky. Ustoupila ze dveří. Paní, to je ale nerozum, pustit do bytu cizího mužského! Skoro slyšela sousedku zdola, tu, která k ní vždycky ve výtahu nenápadně čichala, jestli neucítí chlast. Neměla šanci, alkohol byl na seznamu „našich potřeb“ hodně, hodně nízko.

V kuchyňce bylo jakžtakž uklizeno a lino o pět stupňů lepší než na chodbě. Židle vrzaly a návštěvník se tomu vesele zasmál. Ještě před otázkou „Kafe?“ stačil položit na vikslajvantový ubrus kartičku. **Vertikální dům, a.s.**

Siena mrkla a najednou, jako by našla v haraburdí myslí své bývalé já, ne tak zbité a poničené, s přidělem inteligence a vtipu, položila druhou otázku (druhou po obligátním kafi):

„Kdo jsou ti akcionáři?“

Věnoval jí další, uznalý úsměv. „Leckdo. Církve. Bohatci. Soukromé vědecké ústavy.“

„Hm.“ Zapnula konvici, zvanou Samovar. Nejlevnější, co existuje, od Vietnanců, každého půl roku vyhodit a koupit novou. Skoro by se vyplatilo pořídit lepší, ale zvyk je zvyk; Kryštof trval na vybavení domácnosti levnými kousky. Pět let bez něj, a pořád ji řídí... Církve. Uvedeno na prvním místě. „Kde to je?“

„V Americe. Kousek země, který jsme koupili.“

My? Agent se ztotožňuje se společností, pro kterou pracuje? „To je daleko.“

„Nejbližší univerzita je sice v Kanadě, ale pro vaši dceru vyjednáme korespondenční studium kdekoli.“ Vyčkávací pohled. Zvědavý. V té chvíli vypadal starší, o dost starší než ona. Protože ví něco divného, pomyslela si.

A otevřela oči, pořádně, i když pálily, v duchu přeřadila na vyšší rychlostní stupeň a až pak otevřela i pusu. „Komise pro léčbu roztroušené sklerózy. Prodává data pacientů.“

Pochvalně přikývl.

„Měla bych je žalovat, ale nic nepůjde dokázat.“

Úsměv, kývnutí.

„Hledáte zoufalce.“

„Málokomu to dojde tak rychle a hladce,“ řekl velmi vážně. Ty jeho proměny. Teď to byl už zase majitel pohřebního ústavu.

Samovar vesele pískl. Host se zvedl a šel zalít kafe.

„Pro mě bez cukru, hubnu,“ ukázala na cukřenku. Vy si dejte, pane, vy můžete.

„Zbytečnost,“ zamumlal. Postavil hrnky na stůl. „Chcete o našem projektu slyšet víc?“

„Jasně,“ odpověděla zřetelně, zázrakem bez chrapotu a šušlání, skoro jako dřív, než jí nemoc vzala hlas. „Aby ne!“

Z okna hotelu byl úžasný výhled, jako na pohlednici, ale velikánské a třírozměrné, mohla se zavrtat pohledem do kaňonu a uhánět s větrem do hloubky, skály, skály, skály, a písek, který nadrobily, sem tam tvrdošíjná, umanutá rostlina, tuhá a pichlavá kvůli přežití, všechno to, co Siena vídala na druhém programu, ve sto let opakovaných pořadech, kde ji zlobily rychlé střihy. Tady jí film nikdo nestříhal. Poslední film jejího života.

Toho podivného večera jí Šárka vůbec nevynadala. Ani nestrouhla ten obličej ‚Mámo, ty jsi úplně pitomá‘. Skoro jako by se infikovala nadšením agenta, který před hodinou seděl na jejím místě u stolu.

„Jestli nás dostane do Ameriky...“ Natrásla si vlasy navyklým pohybem. Upozornit okolí na to, co je na ni krásné, obligátní rada ženských časopisů. Siena mívala také takové. Kaštiny, které už chvilku leží na zemi, ale pořád ještě kaštiny s kresbou světlejších zprohýbaných linií, hladké a příjemné na polaskání v dlani.

„Povídal, že žádné fronty a výslechy, že to společnost zařídí,“ řekla Siena ochraptěle.

Šárka se na ni podívala, vážně a dospěle. „Tady nás nic dobrého nečeká.“

Ano, křičelo to mezi řádky novin a trapnými úsměvy televizních moderátorů. Uteč, kdo můžeš. Kdo nemůžeš? Chcípni.

Co nás čeká tam? Nevíme.

„Vysvětlil ti, jakou vlastně máš kvalifikaci, že tě tak chtějí?“ zeptala se Šárka opatrně, chytrá dcera hloupé matky, jak už to tak chodí, i když puberta zmizí v nedohlednu.

„Prý hledají zoufalce.“ Hm, to jsem ale řekla já.

Šárka souhlasně kývla. „S véš vzděláním, inteligentní, znalé jazyka...“ Naklonila hlavu, přimhouřila oči, „pohledné...“ Siena užasle zamrkala. Neblbni, dcerunko, zabrzdí.

Agent tvrdil, že společnost Vertikální dům rozhodla síť po celém světě. Na to se zatvářila pochybovačně. Zmírnil to. Po celém křesťanském světě. Aha. V dotazníku pro Komisi – komisi, která rozhoduje o léčbě nebo ošklivé smrti – se ptali na náboženství. Možná to znamenalo bod mínus. Ať ti pomůže tvůj Bůh, vyjde to levněji.

Teď, v tomhle hotelu s výhledem do cizího, nevidaného kraje, ji napadlo, že ta otázka byla důležitá. Wrangel (tak se agent představil, až na samém konci rozhovoru) ji položil také. No ano, jsem věřící, ale ne katolička, a dost nevzdělaná, samouk, za nás se ve škole učil spíš marxismus a tak. Na to se zasmál, a až tehdy si všimla, že jí ušla jedna z jeho proměn. Když se ptal, vypadal úzkostně. Po její odpovědi se uklidnil.

Bylo to důležité. Chtěli věřící?

Šárka vtrhla ze sousedního pokoje bez klepání – nebo možná klepala, ale slyšet to nebylo. „Mami!“ Očividně měla na jazyku něco jako ‚Proč se nechystáš, za chvíli vyrážíme!‘ Pak si všimla, že Siena má sbaleno a stojí u okna oblečená v nejlepších džínách a plandavém tričku, na nohou botky všudychodky. „Vlastně jsme si mohly klidně vzít podpatky,“ řekla místo původního plánu. „Dovezou nás až na místo. Busem.“

„Taky ti donesli snídani?“ zeptala se Siena. Najednou ji zaplavil strach, akutní jako rána palicí. Mluvit o jídle bylo bezpečné.

Pak přišli pro zavazadla, mihl se Wrangel, potom hotelová hala plná lidí a autobus plný lidí, změť jazyků a různobarevných strachů – Siena to vždycky poznala. Strachy a bolesti mají své barvy, složité, promíchané jako dlouho používaná plastelína, duhově vybuchují jako sopka a v lávě zanechávají své krystaly. Strach je krystalická úzkost, bo-

lest je krystal života. Protože žijeme ve světě bez Boha, napsal nějaký kněz. Moudrý? Možná.

Tiše si odříkala Otčenáš a zalitovala, že nemá růženec. Ale stejně by s ním neuměla zacházet. A není to po létech stereotyp? Něco jako když osamělá ženská hraje pořád dokola pasiáns? Kdo ví.

Vyjeli z jednoho kaňonu, vnořili se do druhého. Mezitím probíkl kousek pouště a pár domů se stromy okolo. A ještě jednou to samé, a ještě, rozhovory pasažérů ztichly a všichni upírali zrak ven. Autobus se vyhoupl nahoru na rovinu. Dramatické scénérie se tady nacházely pod úrovní terénu, vyhlodané vodou a vyfoukané větrem. Klikatá silnice už zase prudce klesala, zatáčky, zatáčky, zatáčky, o sto osmdesát stupňů nebo víc, na jedné straně propast, svodidla nepomůžou, na druhé umělecky tvarovaná skála. Všechno dožluta. Na žlutou je prý lidské oko nejcitlivější. Kdo tady pracoval (Stvořitel osobně? Demiurg? Nebo tu mávala křídla andělů s fantazií?), dobře to věděl.

Silnice zestárla. Odolná zeleň, která ji místy doprovázela, se odvážila zastoupit cestu autům, ale stejně už dávno žádné nepotkali. Kola drtila šterk a menší kamení, velké kameny autobus objížděl. Siena si poposedla. Najednou se přilepila k sedadlu, co to? Podívala se. Před chvílí bylo čalouněné něčím příjemně textilním, teď seděla na laciné umělé hmotě, ke všemu popraskané a zašlé. Rozhlédla se. Lidé strnule hleděli ven nebo před sebe, křečovitě se drželi tyčí nebo opěradel... Ne, opěradla zmizela. Zmizelo i WC vzadu. Řidič neměl pro sebe klimatizovanou kabinku, potil se a točil obrovským volantem.

Honem hmátla vedle sebe. Jsme v době, kdy Šárka ještě nebyla na světě. Ale dcera byla pořád vedle ní, vyhlížela oknem. A nemrkala. Nikdo tady nemrkal. Nával paniky ji skoro postavil na nohy – kdyby víc poslouchaly, už by běžela uličkou, ale zkroutila ji křeč, musela se sehnout a promnout si lýtko a stehno, a když se narovнала, všimla si toho muže

o dvě řady před sebou. Zaznamenala vyděšený pohled. Mrkání. Rozhlížel se a viděl to, co ona.

Konečně se setkali očima. Vážně přikývla. Jasně vnímala, jak jeho hrůza o půl stupně poklesla. Proč se nezvedne a nejde si popovídat? Vzápětí si odpověděla: protože jsi stará neatraktivní ženská. A vy, milý pane, taky nejste zrovna krasavec a trhněte si nohou.

Odvrátila se. Silnička plná rigolů, místy rozbitá k nepoznání, ale jejich vozidlo mělo schopnosti tanku a vítězilo nad terénem jedna nula. A ta silnička padá v těsných serpentínách dolů, dolů, do hlubiny, kam už slunce nedosáhne a vlhkost se nerušeně shromažďuje, mění v páru, dává život mechům a barevným lišejníkům, a za chvíli snad budeme v pekle. Kolmé stěny skal, jejichž barva tmavne a nabývá odstínů, které lidské oko – rozhodně to evropské – těžko rozeznává a jazyk sotva pojmenuje. Ty srázy sahají do nebe a výš. Možná se někde vysoko nad střechou autobusu spojí a uvězní nás.

Ucítila na sobě pohled. Wrangel, agent a průvodce, byl vůbec tady, když jsme vyjížděli? Šárka, která teď strnule sedí a nevnímá, si dělala legraci, takové jméno, napůl honák, napůl anděl... Nahnal nás sem jako stádo andělskými řečmi. Jo, to sedí.

Usmál se na ni a přikymácel se blíž. Cestou chlácholivě stiskl rameno tomu muži, který se s ní nechtěl bavit. Sklonil se a zašeptal jí: „To ještě nic není.“

Zaklonila hlavu, aby mu viděla do očí. „Bude hůř?“

Vesele přikývl. „Nebo spíš jinak. Jakou barvu má váš strach?“

„Je to duha, přiskřípnutá mezi ocelovými mraky,“ odpověděla bez váhání.

Znovu přikývl. „Ten druhý, koho nedokázala zpracovat naše pečlivě vybraná cesta, je Holanďan a angličtinu láme, až to praští.“ Přimhouřil oko. „Jinak by si určitě rád popovídal.“

Otočil se a vracel dopředu, k řidiči. Něco mu vysvětluje, pomyslela si. Něco ve smyslu, že už můžou s tou hypnotickou maškarádou skončit.

Octli se na dně. Neskutečně hlubokým, temným kaňonem se valila řeka. Spíš potok, ale tak divoký, že vyskakoval vysoko na skály a nechával na nich kusy pěny; nějakou chvíli už jeli napůl vypuštěnou vanou, kde se koupala náročná a nepořádná dáma. Možná dala služebné volno na víkend a neodpustila si koupelovou pěnu. Dvojitou, prosím.

Most byl také pokrytý penou a potok ho důvěrně olizoval. Pouštní střík. Uvědomila si, že má žízeň. Vzadu byla lednička, hm, ale mezitím jsme se přesunuli do jiného času. Ohlédla se. Byla tam, i se záchodem. Logicky se teď všichni proberou a... S úsilím se zvedla a nejistě vyrazila dozadu. Kola, kola, kola. Žádná voda. Jo, Amerika. Ukořistila půl litru kokakoly, právě včas, za ní už se tvořila fronta. Šárka se vděčně napila a ocenila starou mámu pohledem.

Kaňon se kroutil a nikde žádné nebe. Kdo ví, jestli nějaké zbylo.

A pak byli na místě.

Stáli a přímo ze skály k nim vybíhali lidé v okrových kombinézách s logem Vertikálního domu. Silnice se rozšířila v malé parkoviště tak pro čtyři busy a možná nějakou motorku nebo čtyřkolku.

Vystupovali, Wrangel se k Sieně přitočil a podepřel ji. Šárka zvedla obočí, ale on se jen zazubil. Lidé z autobusu se protahovali a zase spustili to svoje babylónské švitoření. Holanďan se dlouze zadíval na Sienu, pak se odvrátil, jako by mu vzpomínka na strach během cesty byla nepříjemná. Aby taky ne.

Zaměstnanci měli trošinku šílené oči. Chápali se zavaladel a běhali s nimi, jako by už tohle všechno chtěli mít za sebou a domů, domů! Do normálního světa, kde je vidět nebe a stěny propasti nesahají až do nevidím. Kde silnice a autobusy nestárnou a nemládou při jediné pouti tam a zpátky.

„Aaaach,“ udělala Šárka a spolu s ní pár dalších. Znělo to ve všech jazycích stejně.

Uviděli Vertikální dům.

Splýval by se skálou, ale skála se neleskne. Tady dole se nedá poznat, co je opracovaný kámen a co žlutý beton, hrubá struktura povrchu s podivně uklidňujícím, domácí efektem. Širošířé dveře z nažloutlého skla, osvětleného zevnitř. Nad nimi svislá řada nažloutlých oken, širokých, dlouhých i vysokých, a každé má trochu jiný tvar a velikost. Čím výš, tím zřetelnější lesk, stěny se postupně vyhlazují a září jako svíce, ale ta falešná, se svítivou diodou uvnitř.

Nahoru nedohlédneš: zakláněla hlavu a postupně si pouštěla do očí odrazu odrazů. Skoro jako by na protější stěnu umístili zrcadla. Obrátila se zády k Domu a uviděla je. Wrangelovo pochvalné pokývnutí už ne. Otočila se zpátky a představila si Dům z větší dálky. Vystupoval z masivu skály jako obří sloup, chvilku oblý jako hradní věž z dávných dob (a některá okna měla vedle sebe střílny, vážně), pak zase hranatý, tvrdý a neústupný, a o kousek výš několik pater tvoří trojhrany s okny na ostrém úhlu.

Vzpomněla si na fotografii zvláštního domu, který se tomu vnějškově podobal, snad někde ve Španělsku, architektura možná ani nemíněná jako avantgardní, spíš hravá. Gaudí, tak se jmenoval ten architekt. Je Vertikální dům také hravý?

V duchu zakroutila hlavou. Ne. Není. Jeho neviditelná výška rozdírá oko a mozek, jeho proměnlivost mate, prasátka, která házejí jeho okna a stěny, se podobají divokým kančům s kly. A ze střílen se můžou vysunout kulomety.

Dveře odjely stranou a už tak zůstaly. Lidé se hrnuli dovnitř, totiž, někteří se hrnuli, jiní váhali, přešlapovali a šoupali nohama.

„Všichni tam musíme,“ zašeptala jí Šárka a natrásla si vlasy. Nejspíš zahlédla nějakého perspektivního mládence.

Culila se vlastní vtipné poznámce, jenomže okolnosti vtipu nepřály.

Siena si měřila dveře. Projdeme jimi jen jednou, tam, a už nikdy zpět? Kdo ví. Vykročila, Šárka s ní. Holanďan popoběhl a octl se uvnitř s nimi.

Stěna byla tlustá, něco přes metr, a než se dostali skrz, stihla se Siena dotknout malinkého křížku pod košilí a pokřížovat se. Muž, který si s ní nechtěl (nemohl) povídat, kývl a udělal totéž. Trochu jinak; asi byl v jiné církvi. Nic se nestalo – Siena si kdovíproč představovala, že by jí případné prokletí Domu urvalo ruku nebo rozpálilo křížek doručila.

Jsme zvyklí žít ve světě skoro bez zázraků, přemítala a oči jí bloudily po chrámově kamenné hale se skrytým osvětlením, a stejně to nedostaneme z hlavy. Čekáme na zázrak, pořád na něj čekáme. Nádherný, nebo i strašlivý, malý nebo nesmírný, nemůžeme se dočkat, toužíme, a nedočkáme se.

Wrangel odesílal malé skupiny výtahem, rozlehlým jako louka, každou doprovázel zaměstnanec s vytřeštěnými očima a přesnými instrukcemi na tabletu v třesoucí se ruce. Než tihle hoši, kteří si neuměli nasadit masku klidu, vstoupili do kabiny, položil každému dlaň na rameno, a najednou byla maska správně nasazena a ani jedna ruka už se nezačhvěla.

Wrangel. Anděl, ne, archanděl. Velitel, šéf. Majitel? Kdo jsi, naháněči? A kdo jsme my? Obyvatelé, nebo oběti?

„Jak to udělali, že ty kameny svítí?“ zamyslela se nahlas Šárka, koukla na jejich společníka a zopakovala to anglicky.

Vděčně se usmál a ukázal na stěnu. „See,“ řekl a dal se na pomalý pochod. Kameny, schválně nahrubo přitesané, možná umělé, těžko říct, ale tady by se vyplatilo použít místní, se postupně rozsvěcely, když kolem nich procházel, a pomalu, pomalinku zhasínaly, když je minul.

„Dva metry na výšku,“ odhadla Siena a přeložila to. Ukázala si ohnutou rukou nad hlavu.

Přikývl a vrátil se k nim. Podával jí ruku a představil se převážně nesrozumitelným jménem, ale poznala něco jako Pítr nebo Pétr. Jmenuje se Petr. To je skála.

Usmála se na něj. Šárka ji postrčila k výtahu. „Ať nejsme poslední.“

„Budeme poslední,“ řekla a přeložila to. Jakžtakž.

Wrangel si je opravdu nechával na konec. Jejich trojici, mladou ženu, kterou si Siena pojmenovala Johanka, protože měla ten výraz prorockého vytržení (nebo hysterie) jako Johanka z Arku, a snědého muže s trochu šikmýma očima.

A byli na radě.

Jednu stěnu výtahové kabiny celou pokrývala tlačítka. Nejdřív měla Siena pocit, že se kabina vlní, ale bylo to tím, že tlačítka nezůstala chvilku v klidu, nepatrně se posunovala nahoru, zase dolů, doprava a zpátky doleva, jako by tancovala. Tanec netančících, když chtějí někomu vyhovět nebo jsou hodně opilí. Na parket a natřásat se a vlnit, jo, to je ono, když je po půlnoci a zábava už brzy končí, musíme domů a nechce se nám...

Vzpomněla si, jak jednou, kdysi dávno, opuštěná milencem a opilá, napsala:

Na plechový lodi ke slaměný hoře

Doprovodíme tě k hranici

Směrovací číslo někam na dno moře

Na kamenný parket pro netančící

Teď už nevěděla, co to mělo znamenat, možná nic, ale mělo to rytmus a náboj... Mohla jsem být básník a umírat hlady v podkroví.

Wrangel jim se svým přitažlivým úsměvem pokynul k sedadlům podél ostatních stěn. Pojede s námi osobně, řekla si Siena a studovala jeho tvář, čekajíc na proměny. Výtah se rozjel, setrvačná síla srazila na čalouněné lavičky i Johanku a Šikmoočka, kteří ještě stáli.

„První kosmická!“ vypravila ze sebe Šárka a nikdo to nepřeložil.

„Druhá,“ hlesla Siena. Přetížení, centrifuga, prohnaly se jí hlavou nápady. Vyletíme střechou jako střela, jako raketa. Uvidíme nebe, bude kolem nás, nekonečné, a vezme si nás k sobě. Leda by nekonečný byl tenhle dům.

Mrkla na tlačítka a zalapala po dechu. Spodní řádky se posouvaly dolů a mizely v podlaze, nahoře naskakovaly další. A všechny ty barevné knoflíky tančí a tančí.

Najednou měla lehké nohy a Wrangel řekl: „Musíme zastavit. První předěl. Nevystupujte.“

Dveře, skoro stejně širošířé jako hlavní vchod, se otevřely do haly, naplněné mořskou modří a zelení, potemnělou jako voda na dně bazénu, se stěnami ze skal, porostlých korály a vlajícími řasami či chaluhami, a s vraky ztroskotaných lodí. V dálce se vznášely nezřetelné postavy, utonulí námořníci a plavci, nebo možná mořské panny.

V kabině bylo ticho. To, co viděli, si nežádalo komentáře. Proč sem ta voda nenateče? Nenatekla. Něco ji zadrželo. Silové pole? Siena kloudně nevěděla, co to je, ale sem by se hodilo. Koukla na Wrangela. Nehýbal se. Proměnil se v sochu.

Dveře se neochotně zavřely, jejich průvodce ožil a stiskl jedno z tančících tlačítek – dalo mu práci strefit se. Rozjezd, rychlost, přetížení. Petr ji vzal za ruku a bylo to úplně přirozené, není nutno překládat. Z druhé strany se k němu tiskla Šárka.

Wrangel se proměnil ve smutného anděla. „Druhý předěl,“ oznámil.

V chodbě hořelo. Plameny se plížily podél stěn, k nerozeznání od ohnivého vzoru tapet. Plameny šlehaly z mezer mezi kočičími hlavami podlahy. Ze stropu visely ohnivé krápníky. V dálce se snažili hasiči, konec chodby se tavil a roztékal. Už dost!

Jeli dál, výš. Bez jediného puchýře, nepočítáme-li ty v paměti. Třetí předěl tvořila napůl zborcená hala, ze zlá-

maných panelů čouhaly tlusté rezavé dráty, přetrhané kabely a zubatě urvané roury.

„Tohle se nepovedlo,“ prohlásil věčně průvodce. Dál. Výš.

Lesní předěl, kořeny vzrostlých stromů se derou z květináčů, z podlahy raší křoví. Kvetou tu ostružiny a vzduch je nazelenalý. Wrangel se mění v lesního muže a sluší mu to.

Pátý předěl. Obyčejná hotelová chodba, prošlapaný koberec, ošuntělé zdi, laciné reprodukcce slavných obrazů. Řada dveří s čísly. A pozor, někdo přichází. Hezký mladík, jakému by se Siena obloukem vyhnula, protože mu žhnou oči prorockým západem, a u takových nikdy nevíš. Johanka se zvedá z lavičky a křičí a ječí, slzy se rozstříkují na všechny strany, Wrangel ji drží, i když tohle by snad mělo zařídit to silové cosi, ne? Ne, neumělo by ji hladit po vlasech a šeptat a šeptat... Dokud se dveře před mladíkem, který stojí pár centimetrů od nich, celý nešťastný, nezavřou s hladkým povzdechnutím.

Někdo, koho ztratila, domyslela si Siena. Byla si skoro jistá, že ten muž je mrtvý.

„Do čeho jsme se to dostaly?“ špitla Šárka. Dceruška milá konečně pochopila. Teď přijde obviňování... Zlost. Snad i nenávisť, jak už to děti někdy umějí.

Bála se na dceru podívat, ale pak přece zvedla hlavu, a kupodivu, žádný hněv. „Nevím,“ řekla ztěžka, „ale jsme v tom spolu.“

Znovu první kosmická, Johanka přestává vzlykat, průvodce ji usadí na místo a na něco čeká, Siena by ráda věděla, jestli to na něm poznají všichni nebo jen ona, ale na tom nesejde, výtah pomalu zastavuje, dveře se neotevírají, a přesto je jich najednou v kabině víc.

Miminko v košíku jako pro kořata, opuštěné na podlaze, a Johanka znovu vzlyká, a další dítě, Šikmoočka drží v náručí batole a zjevně se ho bojí, a Šárka vstává a objímá svého bratra Pavla. Pavel mrkne na mámu a culí se, sourozenci

jsou si podobní, oba mají něco z Kryštofa, ale víc ze Sieny. Siena nepláče, připadá si úplně normálně, teď je to správně, teď jsem spokojená; i když tohle dítě nikdy neměla.

Holandan Petr něco vykládá starší paní v elegantním starorůžovém kostýmu s mandarínkovým kloboukem, mňam. Maminka? Je klidná, i Petr je v pohodě, usmívá se.

„Mami.“ Pavel se obrací k Sieně, bere ji za ruce. „Jsem tady pro vás. Kdykoli mě zavoláte, přijdu. Myslím, že se budeme vzájemně moc a moc potřebovat.“

Vždycky byl rozumný, rozumnější než matka s otcem dohromady. Hodný chlapec. Nezlobící. Dítě pro radost. Dívala se na něj a vychutnávala pohled na něj, i když už mizel, protože Wrangel se soucitným výrazem rozjel výtah. Bylo to dávno, asi dva roky před Šárkou; myslela, že by z toho výletu na Šumavu mohlo být dětátko, ale po pár týdnech se ukázalo že ne. Ale mohlo být.

*Až spálím všechny svíčky,
staré dárky za kdysi poskytnutou vlídnost
Až zkouknu všechny seriály,
léta odřikanou nudu
Tak možná vyjdu ven*

*Jestli mě nohy unesou
Jestli mě radši neunes vítr
Pampeliščí čmejrí
s nákladem popela
Tohle jsem nechtěla*

Z mojí čerstvé paměti

Jdu spát, protože se blíží půlnoc a trochu jsem to přehnala s vínem, ale když je tak červené, a z takové dálky, až z Kalifornie, kde pořád svítí slunce a všechny ženy mají postavu

do plavek a nikomu se po opalování nedělá rudá vyrážka. Aspoň podle filmů.

Podle filmů ovšem i ženy, umírající na rakovinu, mají vlasy a jsou krásné, nenajdete lysé, oteklé příšerky, a taková jsem byla a zase budu. Uteče mi můj milý přítel? Netuším.

Zatím jsme spolu jako pejsek s kočičkou, ano, včetně dortu – přesněji, začínali jsme vařením. Hledala jsem co nejjednodušší recepty, jednak jsem líná, druhak si nevěřím, a za třetí jsem se chtěla podělit o informace. Odjakživa se ráda dělím o informace, z toho i to moje povídání s pacienty, za které mě možná měli rádi, i když jsem jim nepomohla.

Vdovec a vdova v kuchyni. Trochu rozpaky, ale dokonale řešení: budeme spolu chodit. Do lesa. Do hor, do zeleně, do pražských parků a sadů a zahrad. Mám z první procházky jenom pár fotek, nedařilo se mi myslet na focení, bylo to divné, divné, jít zase vedle někoho, a přitom s tou propastí plnou smutku uvnitř. Doteď je to divné, náš vztah vzdoruje mému chápání, nedá se nikam zařadit, ale existuje. Vydrží? Netuším.

Ťapu do kuchyně, kde přítel Honza plní myčku. Je to jeho byt, uklízí sám. „Je půlnoc.“

„Ještě to tady musím dodělat.“ Zív.

Nakazila jsem se a zívám. „Ale já usnu.“

„Dobrou noc a krásné sny.“

Tak jo.

Jak se asi spalo Sieně? Vlastně ještě nevím, jak její nový byt vypadá. Určitě v něm nejsou všechny úhly pravé, určitě je v něm spousta světla a polštářků, atypický nábytek a hudební nástroj. Nástroje. I kytara, ačkoli na ni hrál jenom Pavel, jenže vládci Vertikálního domu tohle všechno vědí.

Znají i historii Johanky, která se shodou okolností opravdu jmenuje Johana, a to dítě bylo... no, její potrat. Otcem byl pochopitelně ten mladík, kterého viděli na jednom z předdělů. Neměla potuchy, jestli je naživu, fanatik, anarchista,

snad i zelený, kdo ví – miloval všechno, v čem se mohla projevit vášeň. Nevydržel milovat Johanku, protože vášeň k ní časem vybledla.

Znám to jinak, proto vím, že to jde: z neurčitého pocitu ,my se k sobě fakt hodíme, smějeme se stejným věcem, a až se sestěhujeme, budeme mít půlku knížek dvojmo‘ a nejistého radostného zatřepetání, jak tenhle chlap umí zatápět v kamnech, a samozřejmosti, s jakou nejdřív uložíme dítě/děti, a pak si teprve vlezeme do postele, a z brouzdání po hájích a lesích a skalách se pomalu vyklube láska jako trám. S Jarkem jsme se po sedmi letech manželství nechali oddat v kostele – tehdy to ještě šlo takhle dvojmo.

‘Kamkoli půjdeš, půjdu. Kdekoli zůstaneš, zůstanu. Ať se mnou Bůh naloží jakkoli, rozdělit nás může jen smrt.‘ Dodrželi jsme to.

Ted' už nemám potřebu slibovat, slibuje se na dlouho, a já počítám na dny. Dobré dny a špatné dny. V běžném čtrnáctidenním cyklu chemoterapie je šest až sedm dní špatných, z toho dva úplně nanic, blé, a sedm dobrých, nebo aspoň relativně dobrých, a tehdy vyrážíme do lesů a parků a občas mezi lidi, a taky někam, kde jsem nikdy nebyla. Třináct let jsem v Praze, a těch míst je pořád tolik. Nestihnu to, ale dělá, co můžu.

Loňské léto jsem po transplantaci kostní dřeně, což je hnusná, krutá procedura, která navíc neměla dostatečný efekt (ale nevadilo mi, že jsem shodila pár kilo!) zažila věci, po nichž jsem dávno toužila a nějak na ně nikdy nebo už dlouho, dlouho nedošlo: jít potokem po kamenech nebo pís-ku, šlapat po říčních řasách či mechu nebo co to tam na dně tak vesele vlaje, nad sebou slunce a někdy hrozbu blížící se bouřky, před sebou vidinu opékání buřtíků na ohýnku. Koupání na místech napůl soukromých, napínavé převlékání včetně paruky za vkusnou čepičku za keříčkem nebo stromkem, poskytujícím spíš symbolickou skrýš – kdo nechce, ten se nekouká, ne? Zpívání, možná lehce přioopilé, při

kytaře u ohně, tiše sykajícího, protože jemně mrholí. Moje oblíbená místa, tvoje oblíbená místa. Nejdřív Vysočina, potom Jizerky. Vytahujeme vzpomínky a utápíme bolest ve vodě potoků, jezírek a přehrad, v slzách a ve víně. A někdy si říkám, že trpím málo. Že by to chtělo víc, že si to prostě tak zasloužím. Že je úplně špatné a sobecké a hříšné chtít chvíli neumírat.

Dneska svítí slunce, vypravíme se do některého z pražských lesů. Je jich hodně a v některých se dá nachodit víc kilometrů, než teď zvládnou. Zamlada jsem, ač žádná sportovkyně, klidně šlapala dvacet, pětadvacet kilometrů, i v horách; teď mám málo červených krvinek a nohy olšové, šest až osm je až až.

Siena má jinou nemoc než já, ale chodí se jí taky špatně – roztroušená skleróza nezabíjí, tedy většinou ne, aspoň ne rychle, zato řádně otravuje a ničí život, pronikne do všech koutů a odtud se šklebí: motáš se jako ožrala, ostudo! Dcera se za tebe bude stydět, mužský ti uteče, v posteli jsi k ničemu, při sexu tě chytají křeče, a ke všemu ty věčné močové záněty, za chvíli budeš potřebovat vložky proti úniku moči, fúúj! A co oko, pořád na něj vidíš rozmazaně?

V něčem je na tom líp než já: netloustne, asi proto, že není tak mlsná a tolik na sladké, a má hezké, dlouhé vlasy. Mně po dvojím totálním zplešatění narostla podivná afro čupřina, se kterou nejde vůbec nic dělat. Lepší než paruka, to je fakt. Pod parukou se člověk v létě neuvěřitelně potí a v zimě na ni nepasuje žádná rozumná čepice.

V lese je krásně vždycky, ale přechod jara v léto je prostě úžasný. Svět je udělaný nádherně a my ho měli vylepšovat a zkrášlovat ještě víc – což se daří jen někdy a někde. Zdá se, že ho převážně kazíme a zanášíme odpadky. Likvidace odpadů, nejžádanější obor budoucnosti. A jestli ne, tak bude průšvih. Zatím je v lese skoro čisto, prázdné plastové flášky a obaly od oplatek z větší části v koších, psů nepřeberně, hověnek relativně málo. Jdeme pomalu, protože Honza po-

řád fotí. Jarek dělával to samé, ale doma na počítači se pak snažil o umělecké zpracování, pořád o fotografii něco studoval, a kdyby žil déle, byl by z něj třeba profi umělec. Možná. Honza je reportér každým coulem, dočista jiný druh profíka, a já miluju fotky takové i makové. Miluju taky stromy a trávu, i když se musím nastříkat sprejem proti klíšťatům, a skály, tady spíš skalky.

V posledních letech jsem trpěla závratí a na některé (celkem krotké) vysočinské skály jsem se bála lézt. Po transplantaci jako když utne, vylezla jsem i na ty nepřilíš turisticky přátelské, a hlava nic, netočí se, žaludek se nebouří. Zajímavé. Myslím i medicínsky. Nebo už na to někdo přišel a napsal o tom článek? Kazuistiku? Kdo ví.

Ještě jedna věc je tady fajn. Všude jsou hospůdky a restaurace a sedí se i venku, na sluníčku a větříku, a nemusím vařit! Hujájá! Vyberu si jídlo, po kterém mi nebude špatně, pro jistotu se ještě vyptám, jestli v tom není česnek. Nebo celer. Nebo houby. Cibule. A dětskou porci (váženě nevím, z čeho tak tloustnu – že by z té čokolády, která nám doma podezřele ubývá?). Když dětské porce nemají, pomůže přítel, který má větší kapacitu.

Bezva výlet; všechny tyhle výlety jsou dar a radost, ale nic jsem nenapsala, nepokročila jsem v překladu, a večer musím uklohnit nějakou večeri. Dobrého času je tak málo.

A Sienin příběh ťuká zevnitř na lebku, prožranou jako od červů.

Siena

Výtah stojí, zamlklí lidé hledí na Průvodce, on na ně. Vybírá si. Siena to na něm pozná, protože se trochu proměnil – ne moc, rozhodování je jeho parketa, dělá to dnes a deně a nejspíš už stovky let, ale tohle je asi náročné, rozdělit správně posledních pár bytů; správně, aby byl splněn účel...

Zarazila se. Jak tohle můžu vědět?

Ale Wrangel ukazuje na šikmookého muže, který už ne-drží v náručí batole. „Tady budeš bydlet ty, Chane.“

Chan, jako chán? Křestním či rodným jménem Čingiz? Hm. Nevěděla, proč ji to napadlo. Třeba tady v Domě sídlí divné nápady a pronikají do poraněné mysli v nemocném těle jako viry a bakterie. Třeba mě vybrali právě kvůli narušené světo-encefalické bariéře...

Dveře se rozjely do stran, aniž by jim někdo dal pokyn. Všichni vidí rozlehlou halu s obrovskými okny, vlastně spíš sklo tvoří celou halu, předsíň rozlehlé zelené louky, kde kdysi kdysi posekal trávu, ale ta už vesele přerůstá a dělá na pečlivého zahradníka dlouhé nosy stébel, kolem keře a nízké stromy, ozdobné kameny, jezírko napájené potokem, přes něj můstek, nádhera. Chan už našel dveře do svého bytu, bez ptaní přiloží k zámku kartičku jako při placení v marketu, vstupuje do předsíně, odkud se line přívětivé světlo, přikývne Wrangelovi, pokývne ostatním a zavře za sebou.

Výtah popojel výš, jen takové drncnutí, zbylí cestující v očekávání.

Rak leze z díry, vystrkuje kníry, bába se ho lekla, na kolena klekla... Babiččino rozpočítadlo, používali jsme ho vůbec jako děti? Možná ano, počítače tehdy nebyly právě běžné, neměli jsme tablety ani chytré telefony, my si ještě občas opravdu hráli. Ne moc, protože televize už byla.

Ted' Johanka. Pořád ty šílené oči, a hala s vyhlídkou do zeleně (kdysi posekaný trávník – Siena na něm kdovíproč tuší chlápka s kosou, žádná sekačka – keře, skalky, jezírko, a jako bonus altánek, šlehačkový sen; vsadím se, že Johanka v něm vidí svatební šaty, ty svoje, nepoužité), stejné jako o patro níž, jenže to je přece blbost, to nejde.

Nikdo se na nic nezeptal, Johanka se poslušně odebrala do určeného bytu, i Šárka mlčí, prostořekost a odvalu jako by odložila už někde v autobuse. Tak dobře. Tak tedy Siena: „Je tady nějaké schodiště?“

Wrangel se rozzářil; zase proměna. „No jistě. Pro každého, kdo se zeptá.“

Divná odpověď. Ale otázka se mu určitě líbila, nebo má možná rád, když se lidi – oběti? – ptají. A výtah poskočí výš.

Na radě je Petr Holanďan. Loučí se stiskem ruky a objetím.

„To byla maminka?“ ptá se Šárka rovnou anglicky a Petr kývá, s úsměvem, mamčině zjevení ho potěšilo, ne vyděsilo. Snad byl na divné věci připraven.

„Když tady jsou schody, můžeme se navštěvovat.“ Siena se musela pekelně soustředit, aby to jakžtakž převedla do angličtiny. Lámané, až to praští.

Výhled na krásnou louku s keři a stromy v pozadí už nepřekvapí, ale pozor, tady máme pěšinu, vydlážděnou kamenním, která vede k úhlednému domečku, takové luxusnější kůlně, tam bude dílna – Petr je asi kutil, hurá, máme v baráku hodinového manžela!

Ukončete výstup, dveře se zavírají. Cesta vzhůru, jen takové škytnutí, setrvačné síly sotva zaberou, a konec, výš už to nejde. To bychom se octli v nebi, ne v očištcí... kterým je život. Až na to, že se v něm postupuje od lehkých úrovní po ty nejtěžší.

Siena vzala Šárku za ruku, aby jí nezmizela. Kdo ví, co se bude dít v tomhle patře. Kolika dětem jsem matkou právě tady. Usmála se, nebylo by možná špatné mít jedenáctku, vždycky jich pár vyhnat se stanem na zahradu, aby kluci nedělali v bytě paseku... A když už jsme u těch pasek, jak velký je ten les?

Bezděky udělala pár kroků, a když si to uvědomila a otočila se, napůl čekala, že tam nebude ani výtah, ani Wrangel. Ale Průvodce šel za ní.

„Tohle je nejvyšší patro?“ zeptala se ho.

„Možná,“ odpověděl, zase s tou tichou radostí, že se někdo ptá.

„Ostatní se na nic neptali?“ zašeptala. Svírala dceřinu ruku, Šárka ji také pevně tiskla.

„Jenom na hlouposti.“

Prosklená hala se zdála rozlehlejší než ty předchozí, tráva za okny vyšší a neuvěřitelně hustá, svěží, na pohled chutná, být tak krávou nebo ovci, šla by se pást! Je to louka nebo zahrada? Zahrada je za hradbou, za ohradou, základy slov nelžou, takže tu máme louku nebo park, možná lesopark...

„Jako třeba jestli tady rostou maliny?“

„Rostou a zrají,“ usmál se a celý zvlídněl. Sienu napadlo, že některé proměny má jenom pro ni, ale vzápětí si řekla, že to by si tedy moc fandila.

Šárka se hrnula ke dveřím na jediné neprosklené stěně haly, kartu-klíč v ruce. Pusa jí sama od sebe udělala veliké Ó nad velkou, přívětivou předsíní, obrovské Á nad prostorným obývánkem, a vypískla nadšením nad lichoběžníkovou postelí v dočista nepravidelně tvarované ložnici. Jasně barvy, okna přes celou stěnu, teplá dřevěná podlaha, všude polštářky, tapisérie, obrazy, vázy a kytky.

„Nemám ráda kytky ve váze,“ řekla Siena Wrangelovi. „Vadnou a mně je jich líto.“

„Můžeš si je vyměnit za květináče.“ Ukázal jí – v dokonale kuchyni – na počítač, viditelně propojený s ledničkou. „Tady si můžeš objednat cokoli. Nejenom do té lednice.“

Svraštila obočí. „Je ten program pro blbý?“

„Jasně,“ odpověděl s klukovským výrazem.

Další otázku nevyslovila. Proč mi tykáš? Odpověď zněla: protože jsme kamarádi. Neřekl to nahlas a rozloučil se objektivně. Ve dveřích, než se otočil, zahlédla jeho smutnou proměnu. Na chvíli byla úplně sama, Šárka jásala nad novými objevy kdesi daleko.

Otevřela dveře ven, na louku, dalo se tam jít z obýváku i z její nečekaně pravoúhlé ložnice. Tráva hladí, je trochu orosená, ale to nevadí, protože si klidně může objednat re-

zervní boty. Tahle louka či zahrada je divočejší než ty, které viděla v patrech pod nimi. Keře nečesané, stromy nemyté – roste na nich mech, kůru mají drsnou a větve neklidné. Škrábavý podrost a pichlavé maliní nebo ostružiní, k borůvkám se budeme muset prodírat a houby se určitě schovají do neuklizeného starého listí – no jistě, ty zahrady pod námi byly uklizené. Sem zahradník nepřišel už hezky dávno. Ani ten chlapík s kosou.

Nejdřív ji nenapadlo, proč je brouzdání trávou tak příjemné, ale po chvíli jí to došlo. Nohy chodily docela normálně, jako dřív, před první atakou, a to už bude nějakých... šest sedm let. No páni! Co jsi zač, Vertikální dome?

*Jedu se svou károu,
jedu na povinnost.
Pohání mě hořkým palivem,
kolik zbývá?
Ručička dávno na nule,
ale strachem se netřese,
ne strachem,
i když mě nečeká
pumpa, kafe, americké koblihy,
žádné světlo u silnice,
jen mráz. Jenom mráz.*

Z mojí paměti

Ovšemže si do Sieny projikuju svá přání, vědomá i podvědomá. Kdo by se nechtěl aspoň na chvíli uzdravit? Ten dům, o tom se mi zdálo a od té doby mě pronásleduje. Znímám to, nedávám pokoj, dokud nebude popsán. Naštěstí netrvá na tom, aby byl i publikován, to by mi hlavou kroužily desítky snů a nápadů, námětů a příběhů (ne že bych se divila vydavatelům, že mě nechtějí, píšu živelně a nikdy nemám jasnou

představu pro koho). Nevím, jak bych to teď snášela. Dřív, ještě v době hormonů, jsem v některých obdobích (později jsem zjistila, že to je kolem ovulace) prostě psala a psala, radši jsem vstávala dřív a chodila spát pozdě, ačkoli jsem jinak odjakživa spáč, zanedbávala rodinu a úklid, jen ze sebe dostat ten příběh, který se chtěl narodit. Jiné ženy prý za téhle hormonální konstelace sedají po vinárnách a loví partnery. Což dává smysl pro rozmnožování.

Siena ještě vůbec neví, o co Vertikálnímu domu jde – nevím to ani já, ale doufám, že se to během děje vyvrbí. Vyklube. Vylíhne. Uvidím to v hlavě a opíšu. Takhle to se mnou chodí.

Myslím, že teď přijde nějaká pomalá, plíživá hrůza.

Malá potíže, nikoli blok v tvorbě (ačkoli jakýpak blok, když o moje výtvary nikdo nestojí, za dveřmi se mi netvoří fronta dychtivých vydavatelů, nabízejících zálohu), spíš odbočka na vedlejší silnici a při mé orientaci na ní zaručeně zabloudím... V hlavě mi krouží příběhy dva, a ten vedlejší je můj.

A plíživá hrůza je docela dobrý výraz.

Takže, Diagnóza. Poměrně rychlá, byť po nějakém půl až tři čtvrtě roce potíží – když do nás pořád buší zdravotníci a spol., jak jsme líní a netrénovaní, tak si člověk, funicí po pár krocích, říká, to chce pevnou vůli, trénovat, nerozmazlovat se, a když to nepomáhá, zapochybuje o sobě, protože odjakživa všechno byla moje vina. Ale známá internistka (v našem zdravotnictví se člověk většinou potřebuje odpíchnout od někoho známého, aby dosáhl vyšetření) si to nemyslí. Mám asi tak půlku červených krvinek proti své normě. Hm. Nemám čím dýchat.

A pak přijdou další výsledky, a šup na Karlák, pro změnu k její známé, opět velmi laskavá lékařka, paní docentka, která mě uklidňuje, že myelom se dneska léčí docela úspěš-

ně (i když nevyлéčí), takže si všechno na chvilku představím jako Hurvínek válku. Potom přijdou šoky, ale žádný už nezastaví můj svět, vždycky se ze špatné zprávy jakžtakž oklepu a jde se dál.

Hloupé je, že mě strčí panu profesorovi, kterému jsem šumafuk, číslo ve statistice. Je to skvělá metoda proti vyhoření a chytrí lékaři ji úspěšně aplikují v domnění, že na léčbu tato metoda studeného čumáku nemá vliv.

Když jsem ještě byla lékařka, u kolegů jsem to nesnášela. Já si s pacienty povídala a poslouchala jsem, co mi vykládají. Soucítila jsem, i když teď vím, že ne úplně, protože jsem to prostě neznala, ale snaha byla, fakt. A myslím, že jsem vyhořela. Chytila EB virózu, přechodila ji, a s únavou nebo únavovým syndromem, který nikdo moc neuznává, makala dál a dál, až... No, mám teorii, že moje nemoc vznikla právě z toho. Dobře mi tak, měla jsem... Nebo spíš neměla jsem...? Nevím. Většinou si vyčítám věci, které jsem neudělala. Nepovídala jsem si s lidmi dost. Necítila jsem se do nich dostatečně. Nedržela jsem je za ruku dost dlouho.

Z toho studeného odchovu na přečpané obrovské poliklinice, zvané Kachlíkárna, jsem se ovšem vracela domů k Jarkovi. Teď už vím, že to prožíval možná hůř než já. Měla jsem se víc přetvařovat. Stavět se optimističtější. Zapojit vůli a přemáhat se. Možná by mi neumřel. Jenže tehdy jsem myslela, že se mnou doktor moc nekomunikuje, protože nemám naději.

Tyhle nemoci mají různé typy a důležité jsou mutace. Nestudovala jsem to na webu, nechtěla jsem tomu moc rozumět; jsem holt tenhle typ pacienta. Nicméně mi řekli, že ta moje mutace je obzvlášť rafinovaná, není na ni specifická léčba a všeobecně se chová potvorně. To tedy nepotěší.

A nepotěší ani příšernosti, co vyvádí žaludek po chemoterapii, a nepotěší ani to, že léčba nemá valný efekt, a ani domácí vězení na neschopence, protože dodržovat léčebný

režim znamená být doma. Z toho by jeden zešílel. Kdy konečně někoho napadne, že sedět doma může být pro pacienta s rakovinou zhouba, stejná zhouba jako ten nádor sám? Jasněže nebude courat po venku, když blinká po chemošce, ale když je líp? Do lesa! Aspoň do parku.

Nepotěší hodiny a hodiny (mám rekord šest, ale spolutripitelé hovoří i o delších časech) čekání v narvané čekárně, kde se krásně množí viry a bakterie a následné zápaly plic úspěšně redukuje množství pacientů, jenže marnost nad marnost, místo zemřelých přicházejí noví a noví a... Neměla bych se rozčilovat, ničemu a nikomu to nepomůže. Navíc, tohle není příběh, ale kvílení, zoufalé kvílení.

Musím na chvíli utéct. Jdu něco uvařit. Moje vaření je napínavé, přímo thriller, protože nikdy přesně nevím, co mi z toho vyleze. Když se to tak vezme, vařím skoro stejně jako píšu, moji milí ubozí strážníci-čtenáři.

Siena

Siena uvařila večeri ze surovin, které našla v ledničce a spíží a v duchu přitom děkovala tomu, kdo byt vybavil novým, ale jednoduchým sporákem, protože ty chytré jsou prostě chytré až moc, neposlouchají a dělají si všechno po svém, protože si myslí, že tak je to správně. Vědoucí sporáky a jiné spotřebiče. A pak že neexistuje umělá inteligence.

„Není tady signál, telefon můžu zahodit,“ vrčela Šárka u večere, ale rychle se zarazila a pochválila kari kuře s rýží a zeleninou (zčásti neidentifikovatelnou; snad do toho mrazáku nacpali i něco, co roste v poušti – jestli jsou to kaktusy, třeba v nich budou halucinogeny, mňam).

„Internet?“ zeptala se Siena.

„Jo. Funguje.“

„Tak o co jde?“

„O nic,“ uznala dcera. Velmi dospěle.

Daly si víno, lednička asi věděla, jaké potřebují, protože se hodilo k náladě, mírně vyděšené, ale ukolébané drobnými příjemnostmi nového bydlení. Siena se nesvěřila se svými novými nohama. Možná jedu na adrenalin, proto se cítím silnější, říkala si a poslouchala Šárčiny plány na komunikaci se školou. V Česku to nepůjde, ale najde si seznám amerických a zjistí, co a jak.

„A kde na to vezmeme?“ napadlo Sienu. Napila se. „Vlastně jsme celou dobu otázku peněz vůbec neřešily.“

„Protože to celou dobu vypadá, že se o nás postarají,“ řekla Šárka. „Chtěl po nás někdo nájem? Nechtěl. Platily jsme si letenky? Hotel? Neplatily.“

„Zítřka najdu schody a zeptám se Petra. Na jeho zkušenosti,“ rozhodla se Siena. „A až přijde Wrangel...“

„A přijde?“ Šárka si zase nasadila dospělou masku. Nebo to už nebyla maska?

„Ano.“ A ne někdy časem, ale brzy. Protože je rád, když se někdo ptá.

Šárka si pohodlně natáhla nohy, skoro si v křesle lehla. Báječná křesla v úžasném obýváku. „Objednám si rotoped. A ráno si zaběhám. Ta louka je na to ideální.“ Zavřela oči, prožívala to a zkoumala, pak si pro sebe kývla. Příjemné mlčení.

Siena si neplánovala nic.

Pro ni bylo všechno v pohybu, přesněji na nějaké dlouhé klouzačce, po které už pár let sjížděla dolů, dolů, pořád dolů, i když se snažila jízdu zpomalit a úporně se chytala okrajů korýtky. Teď se jízda zrychlila, teď skoro letěla, ale klouzačka se změnila v tobogán s tisícem zákrutů a některé ji setrvačností mohly vyhodit i výš, ještě výš... A tam kdyby se jí povedlo něčeho se chytit... Musela se sama sobě smát. Hloupá. Úplně pitomá. Takhle to v životě nefunguje.

„Měla jsem bratra?“ zeptala se najednou Šárka. „Byl tam ve výtahu. Nějak se mi to všechno v hlavě plete, ale... Měla jsem bratra, mami?“

Siena zakroutila hlavou. „Ne. Mohla jsi ho mít. Byla to jenom možnost. Nějaké dva roky před tebou jsem si myslela... Jenomže potom jsme se stěhovali, však víš, naši nechtěli, abych byla s tvým tátou jen tak, bez svatby, tahala jsem nábytek a tak, a pak jsem začala krvácet, opožděně.“

„Potratila jsi ho. Brášku,“ řekla Šárka smutně.

„Asi ano.“ Trochu to zbolelo. Radši dopila skleničku, nejspíš ji umístila do myčky – v životě žádnou neměla a nevěděla, jestli se v ní sklo nerozbije – a navrhla: „Nezapíchneme to?“

„Ještě vyzkouším televizi,“ ukázala Šárka na stěnu, kterou tak způlky zabírala obrovská plochá obrazovka. Sieně by se tam víc líbil obraz, ale s televizí je přece jenom větší zábava.

V ložnici našla v prádelníku noční košili a pyžamo. Krásna. Bavlna, páni, to nebylo nejlevnější. Dům se o nás stará. Byl to divný nápad, ale odteď žila v divném domě a divném světě. Podívala se do zrcadla na vnitřních dveřích skříně. Vypadám hezky, pomyslela si a hned si za to vynadala. No a? Komu na tom záleží?

Probudila se ze snů o skřípění a vrzání lodi. Nikdy se na žádné lodi neplavila, když nepočítáme lodičky na přehradě, jejíž jméno už zapomněla, to bylo dávno, s Kryštofem, a na toho nechci myslet. Ale ty zvuky byly přesně takové, jak si je představovala podle knížek. Ano, kdysi četla příběhy o pirátech a fantasy o dobrodružných výpravách.

Když se vynořila ze snu, chvíli jí připadalo, že Dům je loď, kterou žene vítr po poušti, ale to by se přece musel odpoutat od skal, které ho podpírají, a vystoupat až nahoru, nekonečně nahoru, a co kdyby pak spadl do jiného kaňonu? Nesmysl, žádný není tak hluboký, aby ho do sebe pojal.

A při těch nápadech se probrala úplně a skřípání a vrzoty pokračovaly. V jejich rytmu se do pokoje dralo zvenčí blikání. Jako by za oknem hořelo a zhasínalo sto hřbitovních svíček v kelímcích. A kdopak mi zhasl noční lampičku?

Sedla si na posteli. Za oknem se skutečně něco míhalo a závěsy, za dne přívětivě modrozelené, se v záblescích zdály černobílé. Neměla ani čas pořádně se bát; dveře se rozlétly a vběhla jimi Šárka, vyděšená jako v pěti, a jako pětiletá se přitiskla k mamince.

„Jako by mě pohřbívali zaživa, jako by mi padala hlína na rakev! Co to je?“

Světlo přicházelo oknem, ale zvuky zevnitř, ani ne tak z chodby, jako z celého Domu.

„Co je to za světla? Bouřka?“

Na tyhle otázky Siena neměla odpovědi. „Vykoukneme ven?“

Šárka se jen otrásla, a ještě pevněji se k ní přitiskla.

„Tak se mrkneme do chodby,“ rozhodla Siena, po dlouhé době znovu mateřská autorita, momentálně ani starší kamarádka, ani přihloupá stará ženská.

Vzaly se za ruce a pomalu šly ke dveřím bytu. Proč si nerozsvítíme? napadlo Sienu. No, ve filmech se hrdinky taky plíží takhle potmě. Proč? Natáhla ruku k vypínači, ale Šárka ji zadržela. „Mohli by nás zvenku vidět.“

Každý ví, že tady jsme, pomyslela si Siena. Ten, kdo nás straší, to dobře ví. Ale ano, dobře, hrajeme podle pravidel.

Otevřela. Chodbu zalévalo noční světlo, trochu domodra, trochu dozelena, nikde nikdo, ale skřípot a vrzání se ozývaly i tady. Intenzita stejná jako v ložnici. Jde to odevšad, žádný určitý směr. Výtah? Došla až k jeho širokým dveřím, přiložila k nim ucho, zatímco Šárka se krčila strachy a vyjadala pořád jako pětiletá. Ne, výtah za nic nemůže.

Vrátila se ke svému malému dítěti a usmála se. Její vlastní strach ustupoval, když měla na starosti někoho milovaného. „Možná Dům pracuje. Usazuje se nebo co. Prý to

některé stavby dělají. Nebo za to můžou změny teploty, na poušti jsou velké rozdíly ve dne a v noci.“

Z obývacího opatrně vyhlížely ven, zpoza závěsů, každá na jedné straně okna. Vždycky když se zablesklo, byla louka prázdná. Nedalo se poznat, odkud světlo přichází. Jen jako by se kdesi nahoře, v nekonečnu, rozsvítilo.

„Jako by někdo pokaždé na setinku vteřiny rozsvítil slunce,“ zašeptala Šárka. „Ale v černobílém filmu.“ Aha, už není malá holka. Vzpamatovala se.

„Zítřka se zeptám Wrangela,“ řekla Siena.

„Zítřka?“ Šárce přeskočil hlas. „A co teď? Ty u toho dokážeš spát?“

„Zkusím to.“

„Můžu k tobě do postele?“ A zase malá holka.

„Spíš já k tobě, ty tam máš letiště.“

„Tak pojd.“

Spaní nestálo za nic a ty sny! Lodě, vraky lodí, mrtvé lodě, pohřbívané do písečných dun, a hlína, dopadající na rakev za doprovodu blesků. Ale jsem s tebou, dítě, a ty se mnou. Bojíme se spolu, i když ne stejných věcí.

Asi jsem doufala v malý odklad

od smrti

Že se vezmeme za ruce

že zajdeme do lesa

po naší sto padesáté nebo tisíci

Cestě Někam

Asi jsem chtěla zpátky vlasy

svůj obličej

zas se ti líbit

Aspoň na chvíli

Zapomenout na rakovinu

a jít

Z mojí paměti

V mých třinácti dnech jsou dvě neděle. V neděli chodím do kostela, když to zvládnu – docela daleko, autobusem, metrem, přestup u Muzea, a kousek do kopečka, ale je to prostorný kostel, kde moc nehrozí riziko infekce, protože je tady dost vzduchu a obvykle ne mnoho lidí.

Do toho kostela, který mi poradila mladá jáhenka v nemocnici, mě zatahl můj manžel Jarek asi měsíc před svou smrtí. Předtím jsme pár let nechodili, žádná obec nám tady v Praze nějak nesedla – ne tak jako na Vysočině. Skoro by mě napadlo, že něco tušil. Býval katolík, dokoce jako kluk dělal ministranta; měli ve Vítkově správného faráře, však ho potom přeložili, vrchnosti se zřejmě nelíbil.

Vlastně mě i postrčil, když jsem se ve třiatřiceti chtěla dát pokřtít. Měla jsem kontakty jenom na katolíky a v té církvi byly věci, které bych asi neskousla, a Jarek našel skvělou paní farářku Husitské církve. Mimo jiné přečetla moje první romány, vydané samizdatem, nákladem dvou výtisků. A určitě poznala, že nejsem hotová křesťanka, že jsem prostě na cestě, na dlouhé cestě od přísně ateistické výchovy přes nečekaný objev, že by to přece jen mohlo být jinak, přes nejistotu, touhu a váhání a tolik, tolik práce, škola, lásky, dítě, první rozvod, druhá svatba, tentokrát doopravdy...

Jarek tehdy řekl „pojdme poděkovat a poprosit“. Docházelo mi to postupně, když už se mnou nebyl, aby mi mohl napovídat. Za co děkovat a oč prosit. Sám tam byl celkem dvakrát. Potřetí to byl jeho pohřeb. Teď za ním chodím do kolumbárie, je ve stejné budově; vždycky v neděli, před bohoslužbou.

Vynechala jsem už dvakrát a mám z toho těžké svědomí. Vlastně mi připadá, že křesťan nutně musí mít trvale výčitky, protože kdo je dokonalý? Vždycky spáchám nějaký hřích. Závidím. Ne že bych byla nepřející, jen bych něco hezkého přála i sobě. Třeba aby mě pár dní nic nebolelo. I když s bolestí jsem jedna ruka už léta, migrenikům to ne-

musím vysvětlovat a kdo nezažil, nepochopí. A když se přidají zuby... Žaludek... A další nedokonale fungující orgány... Ach. Nejspíš to všechno nějak špatně chápu, ale kdo mi to vysvětlí? V Bibli najdu spíš další pohružky a děsy, apoštola Pavla bych se hrozně ráda zeptala, jak tamto a ono vlastně myslel, a třeba by vyšlo najevo, že trochu jinak, jenže s ním bych se mohla setkat až po smrti, a nějak mám dojem, že nepřijdu tam, co on. Něco by mi možná vysvětlil náš pan farář, jenže mně se přičí obtěžovat dobré lidi, protože právě ti mají tady na světě nejvíc práce.

No jo, už to nebudu dál rozebírat.

Druhou neděli ze svých třinácti dní jsem se drápala do kopečka ke kostelu, a na chodníku mi překáželo veliké nákladní auto, bílé, s nápisem Televize. Nějaká, nesoustředila jsem se, protože už jsem tušila, že mi bude překážen nejen na chodníku. A vskutku. Uvnitř pan farář rokoval s nějakou hezkou paní, ale udělal si minutku a vysvětlil mi, že bohoslužbu bude přenášet Česká televize. V kostele plno neznámých lidí, což nevadí, dokážu je mít ráda, ale ta technika, kamery, kabely a vůbec. A biskup. Ne, to nezvládnou. Televizi nezvládnou. To není soukromí důvěrně známého sboru, tohle není ta obyčejnost a prostota, tohle vylučuje soustředění a rozjímání, kvůli kterému sem chodím.

Tak jsem šla zase pryč. Asi to je hřích, ale jsou věci, které nedokážu.

Aspoň budu mít víc času na vaření – a to pomyšlení si taky vyčítám. Kromě toho si vyčítám, že jím, přestože pořád tloustnu, ale to je hřích z úplně jiné škatulky, z přikázání lifestyleových časopisů pro ženy. Proč krucipísek musí být každý hubený? Proč moji generaci vychovávala Twiggy a vstúpila mi odpor k vlastnímu tělu? Obžerství je vlastně hřích, ne? I když seznam smrtelných hříchů nejspíš vymysleli katolíci... Vlastně – někdy by se zdálo, že všechno souvisí se vším, neřekl to nějaký slavný filozof?

Není náhodou taky hřích vymýšlet si příběhy?

Siena

Ráno vyšlo slunce a rosa na trávě házela prasátka, dům utíchl. Jako by nikdy nevrzal a nesténal, jako by nebyly žádné záblesky zvenčí. Šárka se ve spánku překulila na záda, už se nechoulila, už byla v bezpečí.

Siena potichu vstala, opatrně vyzkoušela nohy. Fungovala. Ani při snídani nic nerozlila. Zkontrolovala ingredience na polévku, které včera objednala – všechny byly v lednici nebo spíži. I ryba a toustový chleba na večer, sýr a salám už tady nabízeli včera; bezva zásobování, jenom jak to bude s placením... Možná nás vykrmí a rozprodají na orgány. Ale to si nemyslela. Bude to jinak.

Po pravidelném cvičení, kafi a müsli s kefirem ji popadl neklid. Vyšla ven. Zase promáčené boty, ale příjemně, tráva nedotčená, stromy na kraji lesa jakbysmet, žádné zčernalé kmeny po zasažení bleskem. Zašla hlouběji, jak jí podrost a křoví dovolily, a narazila na cestičku. V měkčích místech objevila stopy tlapek a kopýtek, tudy poslední dobou nechodili lidé.

Napadlo ji, kde se vůbec tady uprostřed pouště vzal takový les, nádherně vlhký a se vzduchem jako doma, když se podmínky zadaří, třeba na Vysočině. Nebo na Šumavě. Po tlustém kmeni dubu vyběhla veverka. Ptáci švitořili a volali na sebe. Idylka. A potok! Dovedlo ji k němu zurčení a bublání. Vypadal pitně, ale možná by ji ta voda omámila. Možná by se objevila víla a vynadala jí...

Než si vzpomněla na svou nemoc, přeskočila ho. Páni. Tohle už pár let nedokázala.

Chvíli šla podél potoka a okouzleně si prohlížela písek a oblázky na dně. Třeba by se mohla brouzdat po dně. Až se víc oteplí. A se Šárkou, ať si taky užije přírody.

Nechtěla se jí vracet, ale chtěla ještě najít to schodiště.

Šárka už byla vzhůru a ohřívala si v mikrovlnce kakao.

„A mně trvalo půl hodiny, než jsem přišla na to, jak se ovládá,“ vzdychla Siena.

„Hloupá matka chytré dcery?“ zazubila se na ni Šárka. „Dík, žes mě nechala spát, ale teď musím začít komunikovat se školou. Asi zkusím tu kanadskou, co myslíš?“

„Kanadská angličtina je jiná.“

„Zase ne tolik. A kdybych pak chtěla najít práci, tak Kanaďani nejsou na přistěhovalce tak cimplrich jako Američani.“

Nejspíš na tom něco bylo. Siena byla ráda, že dcera netrvá na okamžitém stěhování. Jako by na hroznou noc zapomněla.

„Sněz si to tady,“ pravila rodičovsky, když se Šárka chystala snídat u svého počítače ve svém pokoji.

„Tak jo.“ Dcera se přesunula ke kuchyňské lince s dalším, zabudovaným počítačem, ukončila Sienin zásobovací program (to zas bude fuška, než ho najde), a neuvěřitelně rychle našla, co potřebovala. Na obrazovce se objevil přívětivý starší pán s cizí výslovností. Možná cizí i v angličtině, kdo ví.

Šárka ho požádala, aby mluvil pomalu, a vysvětlila situaci. Siena se pekelně soustředila, aby je stačila sledovat, ale rozuměla tak napůl, možná na tři čtvrtě.

„Vertical House?“ přeptal se muž, zřejmě úředník, mající na starosti přijímací pohovory a testy. Siena se rychle naklonila, aby mu viděla do očí. Ano, byl tam. Záblesk strachu. „Jistě. Poskytují stipendium. Nemusíte nic platit a testy vám ihned pošlu. Osobní účast u zkoušek vyžadujeme jednou za rok, konzultace přes skype, ale to všechno budete mít v mailu.“

Tohle si Siena zčásti domyslela. Muž ukončil hovor, na obrazovce naskočil obrázek univerzitního areálu. Z podzimu, s červenými javory. No jistě, Kanada.

„To šlo nějak hladce,“ hlesla Šárka a zhluboka se napila. „Nevypadám nějak strašidelně? Česala jsem se a umyla...“ Otočila se, aby ji matka pořádně viděla.

„Vypadáš normálně. Hezky.“ Siena pokrčila rameny. „Doufám, že má tvůj mail, ne tenhle. Aby mi nerušil moje kruhy v kuchyni.“

„Co budeš dělat, když nemusíš chodit nakupovat?“

„Brouzdat po lese. Možná zase začnu psát. Nebo malovat.“

„Vždyť jsi vždycky říkala, žeš ukončila kurz u zátíší.“

„Nejsi sama, kdo může studovat po internetu.“

Šárka to zamyšleně uznala. Vylízala misku, dopila a zvedla se. „Mám dojem, že mi už vedle cinkl mail. Mrknu na ty podmínky a testy, nebo co mi to přišlo.“

„Já jdu hledat schody,“ oznámila jí Siena.

V předsíni se před zrcadlem učesala, vzala si boty na středním podpatku – na ni náramný odvaz – a zkusila pár kroků. Skvěle, chodím, neklopýtám. Velká radost, i kdyby to schodiště neobjevila.

V hale vládlo světlo, poněkud tlumené zabarvenými skly. Zvenčí ta okna asi nebudou vidět, aspoň na ranní procházce si jich nevšimla. Rozhlédla se. Samé sklo, kousek pevné stěny kolem dveří, až do rohu, a ještě k výtahu. Metr od výtahu zrcadlo a v něm celkem ucházející žena; ona sama, Siena Mansfeldová. Jméno za svobodna, s Kryštofem se nikdy nevzali. Dobrá strategie, ušetřili za rozvod – nervy i peníze.

Stěna byla betonová, na povrchu měla jemné dírký. Vedle zrcadla vytvářely neurčitý vzor. Podobně vypadaly sloupky mezi okny, možná nosné, nebo se v nich skrývaly kabely a dráty. Tady by bylo vážně obtížné procházet zdmi... Mrkla. Jak mě tohleto napadlo?

Sáhla na beton u zrcadla. Ucítila jemný pohyb, zatlačila a stěna odjela stranou. Schody vedly nahoru i dolů. Podívala se nahoru a zatočila se jí hlava. Ne, tam dneska nepůjdu. Dnes jdu dolů, pokecat si s Petrem Holandánem.

Na schodišti se rozsvítilo, jakmile se za ní zavřely dveře. Sestoupila o patro níž, k viditelným dveřím, ohraničeným modrou linkou. Ta určitě ve tmě svítí. Dotkla se jich, odjely poslušně stranou. Spatřila v okně haly Petrovu zahradu s domečkem, který vypadal jako dílna. Zjistila, že se usmívá, jako by uviděla starého známého.

Chvíli hledala nějaký zvonek, ale dveře se najednou otevřely a Petr se na ni culil stejně hloupě jako ona na něj. Ukázal gestem, aby šla dál. Ukázal na kameru nade dveřmi, pak na krásný starožitný zvonek, dobl do něj prstem a zvonek se měděně rozklínal.

„Aha,“ řekla.

Kývl, tomu rozuměl. Vzal ji za ruku a provedl bytem. Měl kuchyni s jednodušší výbavou než ona, na stole zbytky snídaně, zjevně si objednal nějaké hotové jídlo. Pak ložnici a pracovnu, obývací o něco menší než její – jejich.

„Must show you,“ vyhrkl a otevřel francouzské okno do zahrady – v tomhle případě ne té lesoparkové divočiny – s cestičkou k dílně. „The little house.“ Zjevně mu chyběla větší slovní zásoba, ale nevadí, pochopila, co má na mysli. Ten malý domeček, který jí chtěl ukázat, v něm probouzel nadšení.

„Workshop,“ vydechla, když vytáhl roletu přes celou stěnu dálkovým ovladačem. „Paráda!“ Jo, je to dílna. Podobnou, jen obyčejnější, ne tak vybavenou nástroji, ne tak moderní, míval děda. Dotýkala se těch věcí s jakousi úctou a Petr zářil.

„Co tady budeš dělat? Vyrábět?“ Nebyla si jistá, jestli je výraz ‚manufacture‘ správný, ale hrdý majitel dílny kýval. Znovu ji vzal za ruku – bylo to tak samozřejmé – a vedl ji k potoku.

„Little bridge.“

„Můstek,“ řekla zamyšleně. „Jo. Fajn.“ Zvláštní, jak některá slova netřeba překládat. Ani objetí. Ani plachý polibek. Asi na znamení, jak je hezké, že si rozumějí.

Vrátili se do kuchyně, udělala čaj, protože majitel se choval trochu bezradně, odnesla ho do obývacího a nerozlila, ani po podnose. Teď přijde ta těžší část.

Opřela se na kožené (žádná napodobenina) tmavě ořechové pohovce a nadechla se.

Vysvětlila mu, co se u nich dělo v noci, za vydatné gestikulace, jako nějaká Italka. Odpověděla na lámané doplňu-

jící otázky, ale už jí bylo jasné, že Petr spal jako zabitý, nic neviděl, nic neslyšel.

„Kdy... to začalo?“ zajímal se. Očividně jí věřil.

„Asi o půlnoci. Midnight.“

„Dám pozor. Dnes v noci.“

Příkývla. Pak mu v rámci možností vyprávěla o lese. Vzpomněla si, jak se řekne anglicky zvířecí stezka, koukla, jestli rozumí. Odložil hrnek. „Podíváme se? Tady?“ Pokynul k otevřeným proskleným dveřím.

„Je to divné.“ Šla vedle něj po trávníku nejméně o dva stupně učesanějším než ten její. „Jedno patro, jedna zahrada.“

„Ano.“ Zastavil se. „Nemyslím na to. Nerad se bojím.“

„Já se bojím... kvůli dceři. Ne o sebe.“

Vešli do lesa. I ten působil upraveně, podrost vysekaný, mnohem méně starých zetlelých listů a jehličí, jako by tu někdo nedávno vyluxoval. Vzpomněla si na ten výraz: vacuum cleaning. Nebo tak nějak. Zasmál se, když mu to řekla. Přitáhl si ji blíž a znovu ji políbil. Neagresivně, přátelsky.

„I like you.“

Nemiluje, ale má ji rád. Fajn. Věnovala mu svůj nejlepší úsměv. Slyšeli ptáky, zvonivé prozpěvování. „Jako doma. U nás máme... malé lesy. Parky. Moc málo. Já jezdil do hor, do cizích zemí.“

„U nás je hodně hor a lesů. U nás je krásně.“

Toužebně vzdychl, pak se uličnický usmál. „Krásné ženy. Ty a dcera.“

Nevěděla, co na to říct, natož anglicky. Předběhla ho o pár kroků a objevila přehradu na jedné ze zátočin potoka, novou a úhlednou, ze dřeva a kamene. Nad ní malé koupaliště.

„Vow,“ hlesl Petr. Jejda, přeložila si, a to už si zouvala boty a ponožky a vyhrnovala kalhoty. Písek mezi prsty. Cítila ho, propána, cítila! Našlapovala jistě, nepotácela se, rovnováha fungovala! Napadlo ji, jestli by třeba zase cítila...

Ohlédla se na Petra, který se už svlékl do velmi slušných trenýrek, takových skoro společenských, opatrně se nořil do vody a vesele se přitom smál. Ne, na sex je moc brzy. Uvidíme. A třeba se mu líbí Šárka, však tenhle chlap není o moc starší než já.

Uprostřed nádrže bylo tak hluboko, že si namočil trenýrky a rozesmál se naplno. Siena se dobrodila k vyčnívajícímu kameni a sedla si na něj jako nějaká víla. Příště si vezmu sukni. Tu dlouhou, splývavou, i když nejsou v módě.

Petr si zaplavал, jen pár temp, ale líbilo se mu to. Potom schnul na trávě a Siena bosa chodila po plážičce a vybírala nejkrásnější kamínky. Jeden mu položila na hrud'. Vzal ho do ruky a prohlížel proti slunci. Sedla si vedle něj. Tady nebudou klíšata. Mravenečci se nám vyhnou a hmyz nebude štípat, užovky se nebudou vydávat za zmije. Byla si tím skoro jistá.

Nechtělo se jí domů, ale Šárka bude potřebovat oběd. Potom se vydají spolu hledat posilovnu. Vysvětlila to Petrovi, kostrbatě, nevybavila si jiné slovo než „gym“, ale rozuměl jí.

„Můžu s vámi?“ zeptal se. Aha. Šárka. Malinko ji bodla žárlivost, ale jen malinko, mladá holka nebude chtít pána po čtyřicítce, leda by byl fakt úžasný. Letmo na něj pohlédla zboku. Možná je.

„Určitě.“ Sure, tak to říkají v nedabovaných filmech. Předvedla mu utajené dveře a schodiště. „Vede nahoru, ale bojím se tam.“

„Možná někdy.“ Přikývl. A políbil ji, to už bylo potřetí? Tentokrát trochu... důkladněji. Neodtáhla se, ale nespolupracovala. Pomalu, pomaleji, kamaráde.

„Udělám oběd pro tři,“ řekla. „Zavolám...“ Zamračila se. „Telefon?“

Vytáhl z kapsy mobil a zapsal si její číslo. Že by tu byl signál? Neříkala Šárka večer, že může komunikovat jenom přes internet? Co když je signál jenom někdy a pro někoho? Musíme prozkoumat tolik věcí, tolik záhad...

Nakonec vařila pro čtyři, protože jí zazvonil domácí telefon na stěně v předsíni a ohlásil se Wrangel, tak ho pozvala také. Tolik otázek, a několik jich možná položí, a dostane odpovědi, které ji neuspokojí, ale možná pošoupnou blíž k vysvětlení. Po dlouhé, hluboké úvaze. Z úvah občas vyskočí kousek pravdy. Celá? Těžko. Celá pravda není pro lidi.

Utrpení

Muka

Soužení

Plechový cinkot zvenčí

to si gongá sídliště

svou hru na zvony,

vznešené chrámové zvony a jejich znělý hlas

nebo znělec, stvořený Boží kámen.

Znění a utrpení člověka

zvláště když je ženská

není nic.

Pojďme si lízat rány.

Z mojí čerstvé paměti

Na dnešek jsem si pozvala paní na úklid. Svoji bývalou (trochu i současnou) pacientku, s diagnózou převážně psychiatrickou – zanedbaná neuróza, která po letech neléčení nabrala až psychotické, a hlavně obsedantní rysy. Projevuje se nutkáním pořád uklízet. Bolí ji záda, ale uklízet musí. No, tak může i u mě, tady aspoň má co, a něco si vydělá – na ty zatraceně drahé léky. A vyleze ven z baráku. A popovídáme si, na psychiatrii se s ní nikdo nebaví, odepsali ji jako beznadějný případ. Což skutečně je, ale nebavit se s beznadějnými? Nechtěli byste náhodou taky eutanázii? Mlčení může být zlé.

Mě bolí záda taky, jenomže mám v páteři léze, vyhlodané myelomem, takže se trochu bojím. A proč si to nepřiznat, jsem líná a uklízení mě fakt nebaví. Stačí že musím vařit. Zítra je pátek, kdy většinou nejím maso, i když to omezení neberu moc tragicky, ale naučil mě to manžel a je hezké dodržovat to, co si od něj pamatuju.

Aha, a mých třináct dní skončilo, včera chemoška, je mi trochu šoufl, a bude hůř. Dnes to jde, ale stejně tohle povídání nestihnou dopsat, než udeří špatné dny. Snad se mi uzdraví přítel a přijede; včera mě ani nedoprovázal z polikliniky, na moji žádost – mám málo bílých krvinek a bojím se jeho virózy. Dali mi další injekce, to zase bude modřin. Už tak mi modrá břicho z Clexanu (dostávám ho na ředění krve – prý léčba mimo jiné přináší riziko trombózy). Tyhle jsou na povzbuzení růstu neutrofilů (to asi budou ty z bílých krvinek, které mají na triku imunitu; jak jsem už psala, nechci studovat hematologii, i když je fascinující, ale ta onkologická část mě děsí).

Zajímalo by mě, jak ten noční virvál v Domě prožívá Johanka, je to taková mírně hysterická osoba, třeba proječela celou noc a nikdo ji neslyšel... Jenže Siena má plnou hlavu Petra, a i když byla vždycky pečující a starající se typ, od začátku nemoci na to nemá dost síly – přesně tak se cítím i já.

Leda tak na něco ne moc namáhavého, své paní na úklid zařídím rentgen nebo cétéčko, až se trochu zvetím a půjdu si zase na půl dne hrát na doktora. Potřebovala by konopnou mast, ale tu doma dělanou. Byla jsem loni na Cannafestu a tam jsem se dozvěděla z úst autorit, kterým věřím (žádný český doktor, měli strach z postihu – ach ty naše zákony!), že jediná povolená a šíleně předražená mast na trhu obsahuje právě ten nejméně účinný druh konopí.

Můj zdroj vyschl, vykradli mu zahrádku. Pitomí feťáci, on si tím léčil roztroušenou sklerózu, s náramnou úlevou. Že by placebo? Nevypadal na to. Feťáka poznám, člověka náchylného k placebo efektu taky. Po víc než třiceti letech

na ambulanci? Většina diagnóz ode dveří. Dokonce i skleróza, ta normální, člověk má takový zvláštní výraz ve tváři, zvlášť když už začíná demence. U Alzheimerera jsem si toho nikdy nevšimla. Velmi levné diagnostické kritérium, není-liž pravda? Nebo psychiatrické choroby, pokud jsou špatně léčené, a to jsou skoro všechny chronické neurózy. Vykulený pohled. Shrbené držení těla. Vyhýbání, očima i chůzí.

Už zvoní. Jdu otevřít. Nejdřív si popovídáme při čaji, terapie pro nás obě, a pak se vrhne na úklid a já na překládání. Dokud můžu.

Siena

Šárka zvedla obočí, když na zvonek (ještě neobjevily, kde se fyzicky nachází, ale určitě nebyl tak hezký jako u Petra) otevřela Wrangelovi. „Tak máti měla zase pravdu.“

Siena slyšela do kuchyně jeho smích. Dokončovala salát. Rozhodla se pro citronovou zálivku, nic tučného, i když jakousi americkou majonézu jí lednice nabízela od začátku.

Vykoukla. „Jdete akorát na oběd... Šárko, přidej jeden příbor.“

Uviděl, že je prostřeno už pro tři, ale nedivil se, poslušně se posadil a nechal si nalít aperitiv, nějaké husté víno, také z původní zásoby.

„Jak se vám spalo?“

Siena se opřela o kuchyňský pult, oddělující jídelní část od pracovní. „Nevíte?“

Zvážněl. „Paní Mileczi jsme museli odvézt. Ta už se nevrátí.“

„Johanku?“ Možná ji přišlo strašit to nenarozené dítě... Napadlo ji, že její vlastní nenarozené ji tedy nevystašilo ani trochu. Otázka viny? „Dožije svůj život možná spokojeně, ale odteď v nevědomosti,“ vypadlo z ní. Doslova. Vůbec nevěděla, proč to řekla.

Wrangelovo kývnutí doprovodil zvonek, a tentokrát ho objevila. Schovával se v obrázku nad věšáčkem na utěrky, byl na něm anděl a v ruce držel velké srdce, které při zvonění tepalo. Kýč, ale milý.

„A jsme čtyři,“ hlásila dveřnice Šárka.

Petr přinesl kytici (aha, měl tam v té učesané zahradě nějaké záhony), musela chvíli hledat vázu, ale polévka nevychladla a maso s brambory prozíravě strčila do trouby. Při obědě toho mnoho nenamluvili, Wrangel se jen zeptal Petra, jak se mu spalo, a dozvěděl se totéž, co předtím Siena, totiž nic.

„Co Chan?“ zajímala se Siena, která při své miniporci dojedla jako první.

Wrangel spolkl sousto (od začátku se tvářil blaženě, kdykoli strčil něco do pusy, jako by se celý život stravoval ve školních jídelnách). „Domnívá se, že šlo o pokračování snů o divokých předcích, krev a řev bitev.“ Koukl na Petra a přeložil to do pomalé, jednoduché angličtiny.

Když všichni dojedli (a vypadali fakt spokojeně), Wrangel se dovolil a dolil víno. Šárce moc nechutnalo, zvedla se a došla si pro džus.

„Dělám si starosti s penězi,“ řekla Siena věčně.

„Nedělej.“

„Zatím? Dokdy?“ Nedala se.

„Nikdy.“ Konverzace probíhala v angličtině, aby rozuměl i Petr. Aspoň odpadl problém tykání – vykání.

„Vybírali jste pokusné myši?“ (v angličtině morčata) útočila Siena.

„Možná. Ale ne kvůli jejich finančním potížím.“ Wrangel se zazubil. „I když ty hrály roli v jejich... ochotě riskovat.“

„Tak... proč my?“ promluvil Petr, sám od sebe snad poprvé. Umí se ptát.

„Různé důvody.“ Wrangel si osušil ubrouskem čelo. Že by to bylo tím vínem? „Sny.“

„Neznáte moje sny.“ Petr se zamračil.

„Nepostavené domy. Mosty. Altánky na zahradách přátel...“ Wrangel se usmál a znovu si otřel čelo. Siena mu podala nový ubrousek, ten první už se promáčel. Není to vínem. Je to námahou. Odkud loví své odpovědi? Z velké dálky? Z velké hloubky, až ze dna kaňonu?

Petr je asi architekt, a neúspěšný. Těším se na ten můstek, fakt se těším, co předvede, umělec a řemeslník.

„A máma? Proč jsme tu my?“ ozvala se Šárka. Stála ve dveřích, zřejmě už se chystala odejít ke svému počítači a relaxovat při nějaké připitomělé hře, dokud se jí zase neprokrví mozek místo žaludku, ale rozhovor ji zaujal.

Wrangel se nedíval na ni, ale na Sienu. „Napsala jsi povídky.“

„Nikde nevyšly.“

„Ó ano. Na internetu.“

„Někdo je odchytil z mailů? Když jsem je posílala kamarádům?“

„Nejspíš. Byly o tvých snech, neříkej že ne.“

Šárka upírala na matku trochu zděšený pohled. Máma, a sny? No ovšem, ty její dávné nepovedené povídky. Další marný pokus o umění... Zakroutila hlavou a zacouvala přes roh předsíně do svého pokoje.

Wrangel si otřel čelo. „Neskončilas u zátiší.“

Ne, u krajinek. Všechny vypadaly jako před bouří. To neřekla nahlas. „Bůh mi dal touhu, ale odepřel mi talent,“ ocitovala – nejspíš Salieriho, z toho proslulého filmu, který nedokoukala, protože se jí z něj dělalo nanic. A tohle nepřeložím, ani kdybych se na ucho postavila.

Koukla na Wrangela. Proměna. Zoufalá. Vyskočil a hrnul se do koupelny. Nezavřel za sebou, slyšeli vodu. Nezvrací, jen si omývá obličej. Chladí se.

„Nesmí nám říkat... O tom,“ konstatoval Petr. „Verboten.“ Takže umí i německy? Nebo je to v holandštině stejné?

Wrangel se vrátil a omluvil se, že už musí jít. Neunikl mu Sienin zklamáný výraz. Měla ještě tolik otázek.

„Hledat někoho za Johanu,“ pravil jasnozřivě Petr.

„A přitom se mockrát proměníš,“ zašeptala Siena. „Ale o tom nesmíš mluvit.“ Schválně česky, Petrovi to vysvětlí později. Teď bylo důležité to tykání.

Neodpověděl, ani nepřikývl. Podal jí ubrousek, nasáklý potem. Mohl ho zahodit sám; udělal to schválně. Blízké setkání. Honák obětního dobytka a anděl.

Udělala kafe, rozpustné, obyčejné, ne z toho rafinovaného strojku – s tím ať se trápí Šárka. Pili skoro mlčky, až po chvílce se Siena pustila do vysvětlování. Jak postřehla proměny jejich Průvodce. Šlo jí to pomalu, ale zdálo se, že se Petr učí rozumět. Učil se její vlastní řeč, ne angličtinu.

„Já to nepochopil. Ne tak... hluboko,“ řekl nakonec.

Nastalo přemýšlivé ticho.

Porušila ho Siena: „Ukážeš mi své sny?“ Znělo to ostýchavě, víc, než chtěla. Bála se, že se neusměje, ale usmál se a rozzářil. Chtěl jí ukázat své sny.

Tiše se vyplížili z bytu a vyrazili po schodišti dolů. Nejdřív o dvě patra níž. Johančiny dveře zely dokořán a byt byl úplně prázdný. Vybavení dělají na míru, pomyslela si. Najdou obyvatele (oběť?) a bydlení mu přizpůsobí.

Vrátili se k Petrovi a ten vybalil nákresy, tužkou, tuší i krásně barevné. Úžasné stavby. Možná ostatní architekti bledli závistí a nenáviděli ho. Pomalu, kostrbatě mu to řekla. S úsměvem zavrtěl hlavou, ale potěšilo ho to.

„Vydělával jsem si jako... řemeslník. Příležitostná práce. Malá živnost.“

„Jsi zručný.“ (Manually – je to správně?)

Chvilku si o jeho práci povídali a Sieně už bylo jasné, že pro obživu opravdu dělal něco jako hodinového manžela. Fajn, to se vždycky hodí.

Potom zazvonila Šárka. Šikulka, našla schody. „Chtěly jsme najít tu posilovnu.“

Vyšli na schodiště. Nahoru nebo dolů? Šárka to vyřešila: vykročila vzhůru. Mládí vpřed a hlavně vzhůru. Když nás povede, možná to zvládnou, pomyslela si Siena.

*Do strašného ticha
dopoledne v paneláku
už nikdo nepřijde.*

*Nezavolá, nenapíše mail, neozve se.
I kdyby dorazila ozvěna,
není to návrat.*

Byli jsme někdy?

Z mojí paměti

Zase mi ubylo vlasů. Cítím to při mytí, česání, a hlavně sušení – schnou dvakrát rychleji než na začátku poslední série chemoterapie. Logické: cytostatika působí na množící se buňky, proto padají vlasy a kůže je příšerně suchá. Jenom nehty rostou kdovíproč stejně. Asi proto, že si je nerada stříhám; nevidím na ně. Šedý zákal, další vedlejší účinek. Léčba trpčí choroby, dalo by se říct. O transplantaci kostní dřeně to nejspíš platí, tedy až na to, že jsem si ještě naplno nevyzkoušela umírání.

Jen takovou malou zkoušku, kdy jsem odplouvala do prázdna, pouhá slupka, lusk bez hrášku, utržené motýlí křídlo. Viděla jsem umírání na rakovinu u dědy, strašné to bolelo, i když děda byl tvrdý chlap, tohle nešlo skrýt a trpěli všichni kolem. Modlila jsem se, přestože jsem nevěděla, za co přesně. Tehdy jsem ještě nebyla pokřtěná, tak to neplatilo. Asi. A nikdy jsem nebyla dobrý člověk, spravedlivý.

Snažila jsem se, ale uvnitř jsem cítila, a pořád cítím, něco zkaženého. Můžu za to? Nevím.

Ježíš jednou na jakousi otázku odpověděl: U Otce je možné všechno. Připomínám si to, když je mi zoufale.

Jdu kolem skříňky, kterou vyrobil Jarek, a dívám se na paruky, jednu s dlouhými vlasy, protože to tak chtěl, druhou kratší, protože je to pohodlnější. Tu jsem si koupila až po jeho smrti. Brzy je vyperu a nasadím. Zase na léto. Zase pocení. Ale třeba bude chladno.

Když jsem se stěhovala do Žďáru za manželem, ptala jsem se, jestli tam mají léto. Nedostala jsem tu obligátní anglickou odpověď ‚Letos připadlo na středu‘, ale: ‚Máme. Žďárské kulturní.‘ Akce ze socíku, ale tuším, že v nějaké formě přetrvala, nejspíš v Zámku. Hrabě Kinský – nevím, jak jeho potomci – by byl určitě dobrý i jako feudální pán. Možná o nic horší než ta současná totalita, která se na nás valí ze strany naší i bruselské vlády, čím dál víc mafiánské, což se asi nesmí říkat. Doufám, že se nedožiju úplného otrokářství. Ale při těch exekucích by se jeden ani moc nedivil. Na nás zkoušeli vymáhání za bývalého majitele bytu, se kterým jsme jinak neměli nic společného. V životě jsem neměla dluhy, nesnáším je. Až na novomanželskou půjčku, ale tu jsme s Mirkem splatili normálně, bez problémů. Snad proto, že za socíku nebylo moc lákadel, žádná zahraniční dovolená, minimum lepšího zboží, levné jídlo. A odečty za dítě. Vlastně to byl jediný způsob, jak z mého prvního manžela vyrazit peníze, tohleto splácení půjčky. ‚Studuješ za mý dělnický peníze‘, cituju. Bod pro rozvod; žít ze stipendia, jídlo od mámy. Šest let mi docházelo, že tohle nepůjde, ale o tom jsem fakt nechtěla, je to pryč.

Mládí vpřed, pomyslela si Siena v posledním odstavci. No, zrovna včera byl v novinách článek o tom, jak lidé přes padesát těžko shánějí práci. Můj syn tvrdí, že v IT nic neсеžene už po čtyřicítce a skončí ve vratných lahvích. Hm. Někteří lidé s jeho diagnózou nikdy do žádného zaměstná-

ní nenastoupí. Začnou – a skončí – invalidním důchodem. Někde by je nejspíš shodili ze skály, i když ne jako mimina, která neví, o co jde. Bojí se děti smrti? Já se bála až někdy od začátku puberty. Bojím se i teď, a to by křesťan neměl. Všechno je u mě špatně, všechno.

V neděli musím do kostela. Aspoň se nějak omluvit za ty hříchy, i za ty, o kterých nevím. A do kolumbária, vyměnit baterky ve svíče. Beztak už doblikává, a není správné nechávat své mrtvé bez světla. I když vlastně nevím, jak jsem na to přišla. Možná takhle vnímám tradici. Jsem poslušná, vždycky jsem byla, navenek. Uvnitř moc ne. Zase špatně.

Moje hrdinky jsou obvykle mnohem lepší než já, i Siena, však vidíte. Ale zdá se, že i ji trápí nějaké literární pokusy, co to znamená? Proč toho nechala, kvůli starostem o domácnost, o dítě? Nebo usoudila, že jiné knihy kromě Bible nejsou potřeba, tak jako já v určitém období, jenomže já to nevydržela, znovu a znovu jsem podléhala vábení vlastní tvorby. Kéž bych uměla malovat, jenže já opravdu skončila u zátiší, protože mi to nešlo. Možná se tvořit může, jen si z toho člověk nesmí udělat modlu.

Neučiníš sobě podobenství ničeho, aby ses tomu klaněl. Tak nějak, nevím už, ze kterého je to proroka. Přinesl to z hory sám Mojžíš? Nebo je to v přikázáních? Jsem tak nevzdělaná – proč tohle vůbec píšu? Pouhá terapie?

Do práce, ty stará hloupá náno. Překládat. I když zrovna tahle kniha není o nic lepší než to, co bych stvořila sama. Spíš horší, řekla bych. Ale za překlad dostanu zapláceno. Jak smutné.

Siena

Stoupali po schodech, Šárka v čele. Schodiště se prodlužovala, to první mělo nejméně o tři čtyři schody víc, druhé snad o deset. Petr něco nesrozumitelně zamumlal.

„Zužuje se to,“ postřehla Siena. Zastavila by se, ale její dcera byla o kus výš a hnala se jako o závod. Smála se, protože nahore na ni čekal starší bráška.

Petr ji chytil za ruku. Těžce dýchal. „Počkej!“

Aspoň zpomalila. Zafoukal vítr, ještě pár kroků, pořádně zvedat nohy, nezakopávat, a už jsme tady.

Na střeše. Kolem se klenulo modré nebe, nekonečná klenba, sahající až k zemi, která byla v nedohlednu. „To není možné,“ hlesla bez dechu. Nevylezli výš než o nějakých deset metrů, měli by pod sebou vidět louku a les... A kde zůstaly kraje propastného kaňonu?

„Tělocvična,“ řekl za ní Petr. „Šárce se líbí.“ Nevyjádřil se ke skutečnosti, že se tu náhle objevil jeden člověk navíc.

Pavel sestře předváděl jednoduché, barevné posilovací stroje a trochu přitom blbnul, aby ji rozesmál. Posilovna pod širým nebem, vhodná pro nešiky, důchodce nebo částečné mrzáčky, myslela si Siena. Všechno je fajn, až na to neskutečné nebe. „Kde to jsme?“

Petr pokrčil rameny. Neměl slova a možná by to nedokázal říct ani ve své mateřštině.

„Kdo je ten kluk?“ zeptal se.

„Její bratr. Můj syn.“

„Zemřel?“

„Nenarodil se.“

Petr zaváhal. „Je to... trest? Jako u Johany?“

Zavrtěla hlavou. „Já ho chtěla.“

„Pojďme cvičit,“ uzavřel rozhovor.

Hodina pod nesmírnou modrou kupolí, hodina veselého pokřikování, hodina, kdy se směla dívat na své dvě děti společně. Námahu necítily, asi necvičily moc intenzivně. Po hodině kolování na těch veselých, přátelských strojích si uvědomila, že neví, odkud přišli, a že asi nenajde východ. Otočila se k synovi.

Usmál se, a byl v tom pořádný kus smutku, ukázal jí směr. Objevila se šikmá stříška, která tam ještě před oka-

mžikem nebyla. Začátek – nebo konec – schodiště. Najdeme ji zítra?

„Neboj se nocí,“ řekl jí Pavel a Šárka pomalu příkyvovavla, asi už si o tom popovídali při cvičení. „Jednou se setkáme a budeme spolu.“ Vykročil ke stříšce a zmizel.

Sešli po úplně normálním schodišti, Šárka zabrala sprchu, Petr se rozpačitě rozloučil, vypadalo to, že chce být sám – nejspíš měl o čem přemýšlet. Siena si objednala stojan, papíry a tempery s paletou, štětce – doufala, že se hodí pro začátečníka. Pro věčného začátečníka, jak se to někdy říká. Nevadí. Nějaký filozof (Sokrates?) si v den, kdy měl zemřít, poslal pro učitele zpěvu, ne pro muzikanty.

„Kdy už bych se to měl konečně začít učit?“ Tak nějak odpověděl na udivené otázky.

Pak vytáhla odrbanou detektivku, kterou četla už desetkrát, a pořád si nepamatovala, kdo je vrah. V angličtině, a tentokrát si na počítači otevřela slovník. Ani v duchu se neptala, kde se tam vzal; v Domě bylo možné všechno.

Večer kdovíproč čekala návštěvu, a host se dostavil, i s láhví vína. Hodila se.

V zahradě – na louce – se šerilo, v lese už vládla tma. Našla si brýle, aby viděla hvězdy, ale připadaly jí cizí, a Petrovi také. Šárka chvíli zkoušela najít známá souhvězdí, ale vzdala to, i když si přinesla notebook a otevřela si nějakou astronomickou stránku.

„Jsme vůbec na Zemi?“ nadhodila a zaklapla ho. Koukla na Petra a přeložila to, ale ani nemusela, kýval, ještě než to dořekla.

„Vertikální dům,“ promluvil pomalu. „Některé části jsou moje. Nakreslil jsem je.“ Podle toho, jak se přitom tvářil, Siena odhadla:

„Ale nikomu jsi je neukázal.“

„Přátelům. Posílal jsem obrázky přátelům. Jen tak, pro potěšení.“

„Jako ty tvoje povídky,“ dodala potichu Šárka. „Pavel, bráška, má taky sen.“

„Jaký?“ vyhrkla Siena. Splnit svému dítěti sen. To chce každá máma, ne?

„Žít. Dostat ten dar. Tak to povídal.“

„Žít znamená také zemřít.“ Petr to řekl zamyšleně. Jeho angličtina zněla s každou větou přirozeněji. To dělá Dům, napadlo Sienu. Otázka je, co nám zase provede v noci, a Šárka už zívá, jen běž spát, holčičko, možná se probudíš do děsu pětiletých. A já?

„Můžu tady zůstat?“ zeptal se, když Šárka odešla k sobě – a brzy usne u počítače.

Hluboce se nad tím zamyslela. Pak zavrtěla hlavou. „Ne. Nejspíš musíme slyšet a vidět každý to svoje.“ O nějakém sexu nepadlo ani slovo. O ten tady nešlo, rozhodně ne dnes.

„Máš pravdu.“ Pomalu se zvedl, doprovodila ho ke dveřím a dívala se, jak si otevírá utajené schodiště. Co bude dál? Co všechno umí Dům, který bezděčně pomáhal tvořit?

Noc se tvářila klidně, noční lampička vydávala slaboučkou modrozelenou záři a Siena si připadala skoro šťastná: tady vedle spí moje dcera, o patro níž přítel, někde v éteru nebo jiné dimenzi můj nenarozený syn. Dům ani nešpetne.

Pak uslyšela odbíjení hodin. To bylo špatně, žádné bicí hodiny tu nebyly, natož věžní – a tohle znělo jako z věže. Nepočítala údery; zbytečné, ohlašuje se půlnoc a konec klidu. Vylezla z postele a natáhla si džíny. Spávala v tričku a kalhotkách, noční košile od maminky zůstaly v tom starém bytě, starém životě. Překážely v pohybu, a co kdyby se potřebovala hýbat?

Oknem zalomcoval vítr, ne jako by ho chtěl vylomit, spíš se do něj opřel jako do lodní plachty, aby ho popohnal. Někam jinam, na cestu. Třeba popožene celý Dům. Nebo ho

vyvrátí i s kořeny. Kořeny? Podivila se vlastním nápadům. Čekala.

Vítr sílil, okno se v jeho poryvech prohýbalo, dveře drnčely. Noční lampička zhasla, Siena poslepu nahmatala svestr, protože se současně ochladilo. Ve tmě to nemohla vidět, ale napadlo ji, že jí možná jde od úst pára jako v duchařských hororech.

Dveře se rozlétly, vítr zavyl. Otevřelo se okno – ne, spíš se pružně vysmeklo z rámu a padlo na podlahu, aniž by se rozbilo. Skoro to nebylo slyšet. Vichr řval, už se prodral na chodbu, dveře do velké haly byly dokořán. Od výtahu se ozvalo řinčení.

„Na to se musím podívat,“ zamumlala si pro sebe a vyrazila.

U věšáku se vzdouvajícími se svršky se musela zastavit, vítr jí kladl moc velký odpor. Šárčina bunda se jí přilepila na obličej, a než se jí zbavila, prošel kolem ní – velký chlap, černější než tma kolem, a hrnul se do jejího pokoje. Neviděl ji, i když z haly sem pronikalo slabé světlo z kuželů baterek.

„Není tady!“ zařval, asi v nějaké cizí řeči, ale rozuměla. A už mířil do Šárčiny ložnice.

Zvedla kufrík na toaletní potřeby, ten s těmi ostrými hranami (Kryštof měl vždycky pitomé nápady, co se týče vánočních dárků), udělala dva kroky a praštila ho do týla. Vší silou. Teď se ukaž, vražedný nástroj! Za všechny ty modřiny za celá léta! Muž se začal skládat k zemi a Siena udeřila ještě jednou. Sesul se na podlahu a zůstal potichu.

Došla ke dveřím bytu. Hala se plnila úplně stejnými chlapy, jako od nějaké zásahovky, kukly, obušky, samopaly nebo co, možná brýle na noční vidění (nevidí mě, protože jsem studená od toho větru, sugerovala si), vylézali z výtahu jako hmyz.

Šli si pro ni. Uviděli ji, kdosi zařval tím vojáckým stylem. Takže nebyla dost studená. Vrhla se zpátky do bytu, oni za ní. Zakopla o tělo v předsíni, a už se nezvedla, pro-

tože ji zvedli oni. Vítr kvílel, rozlétly se dveře na zahradu. Vlekli ji ven, cítila vlhkou trávu, vzduchem cosi poletovalo, utržené květy, listí, jehličí, hlína... Moje první tornádo, napadlo ji, jen kdyby bylo líp vidět, ale to baterkové blikání leda mate.

Zase zakopla a zůstala klečet na trávě. Vzápětí vedle ní dopadla Šárka.

Muži cosi křičeli do větru a postupně se ten vojácký křik měnil, nabíral rytmus, byly z něj verše, skandování, recitace, zařikávání... Tráva se zavlnila. Pod zemí (ale ne, to přece není žádná země) se něco hýbalo.

Za vyraženým oknem Sieniny ložnice vzplanulo světlo, mocná žárovka, aspoň pět set wattů, a na trávu vyskočil někdo, komu nemohli ublížit. Křičel na ně, a zdálo se, že je děsí už jen tím křikem. A mlátil do nich holými pěstmi a zraňoval je, jako by měl místo prstů břitvy, asi jako Střihoruký Edward. Krev byla černá, a přesto na černých kombinézách jasně viditelná. Spousta krve. Jak padali, trávník se vlnil a vlnil, to, co se hýbalo pod zemí (ne-zemí) se možná krmilo (blbé asociace z hororů!). Někteří se zvedli a potáceli se ven z bytu.

„Dovnitř!“ zavolal Pavel na matku a sestru.

Poslechly, bezděčně se zařadily mezi noční útočníky a postupovaly s nimi obývánkem, předsíní, do halý a k výťahu, který kdovíproč červeně blikal a podrážděně hučel. Siena se v poslední chvíli vzpamatovala a ucouvla před tou hladovou tlamou.

„Ten vítr...“ hlesla Šárka. „Cítilas to?“ Držela se jí, jako by ji něco mohlo strhnout do kabiny. Siena si uvědomila, že vítr utichl. Dveře výťahu se zavřely, zasvištěly a scvakly se jako gilotina.

„Co jako?“ Opřela se o stěnu. Pavel stál ve dveřích bytu, zezadu na něj svítila ta pětisetwattová žárovka (v Americe je asi nezakázali), a stejně bylo jasně znát, že se usmívá.

„Takový hrbitovní zápach. Takhle je to cítit v hrobkách.“

„Hlína,“ řekla Siena zamyšleně. „Pomalý rozklad.“ Otrásla se. Radši se nechat spálit.

„Jo.“

Dívaly se ke dveřím. Pavel pomalu mizel, žárovka zhasínala. Určitě tam žádnou nenajdeme, pomyslela si Siena, a než to stačila domyslet, ozval se dusot na schodišti a z utajených dveří se vyřítil Petr. Dýchal jako bernardýn, ale neměl ten rum.

„Utekl jsem jim! Jste v pořádku?“ vychrlil.

„Odjeli výtahem,“ odpověděla Šárka.

Petr si zvysoka kecl na podlahu, rovnou do krvavé louže. „Myslím... že nás chtěli... pohřbit zaživa,“ funěl.

„Aha,“ hlesla Siena.

„Něco nakrmit,“ doplnila Šárka s vykulenýma očima.

„Dům? Žere lidi?“

Petr energicky zavrtěl hlavou. Siena na něj koukla. „Ne,“ řekla. „Dům lidi nežere.“

Vrátili se do bytu. Světla svítila. Nikde žádná mrtvola, žádná krev (ani na Petrových šortkách). Vyražené okno, to ano. Museli ho spravit, ale za Petrova velení to nebylo ani moc těžké, sklo pružilo, kde bylo potřeba, a drželo, jakmile ho správně umístili.

Unaveně si sedli, Šárka se zmohla na zapnutí konvice a našla mátový čaj v sáčkích.

„Nevím, jak jsem jim utekl,“ vyprávěl pomalu Petr. „Padali a zakopávali. Nemohli mě trefit.“

„Stříleli?“ vyděsila se Siena.

Přikývl.

„Já nic neslyšela.“

„Ten vítr,“ poznamenala Šárka. „A zvony.“

Zvony. Celou dobu duněly zvony, ale vybavila si to až teď. Není divu, že neslyšela střelbu.

„Ale schodiště,“ pokračoval Petr. „Nekonečné. Tisíc schodů. Myslel jsem, že nedoběhnu. Že umřu.“ Naznačil dlaněmi, co mu dělalo srdce, když běžel nahoru.

Siena ho objala kolem ramen, Šárka mu podala hrnek. Usmáli se na sebe. Půlnoc už minula.

Šárka rozvíjela svou teorii, že je Dům podrobuje zkouškám, jako v pohádkách, a že po třetí noci, ta bude asi nejhorší, s tím přestane a začne je považovat za právoplatné obyvatele.

Siena začala zívat a Petr se nakazil. Spááát... Pak někdo zaklepal.

Za dveřmi stál šikmooký Chan, ale oči měl tak vytřeštěné, že ani nebyly šikmé.

„Zabili ji!“ vypravil ze sebe. „Utíkal jsem nahoru, a tam mě chytili... Leží tam, mrtvá!“

„Kdo?“ zeptal se Petr.

Siena návštěvníka usadila do křesla, Šárka dolila do konvice vodu a odněkud vystrachala láhev – no, asi brandy, tak se říká koňaku, co není z Cognacu, že?

„Ta žena. Nastěhovali ji včera, místo Johany. Pořád jezdil výtah, tak jsem se šel podívat, samý nábytek a tak...“ Chan vypil dávku, kterou mu Šárka naordinovala, vydechl. „Krásná. Mladá...“ Změřil si Sienu. „Asi jako vy.“

Usmála se. Mladá jako já? Dobrý, vážně dobrý.

„Povídali jsme si. Diana... Měla těžký život.“ Zarazil se. „V noci mě přepadl chlap s obuškem, ale nebyl moc dobrý... Kung-fu, víte? Dělal jsem trenéra...“ Zapil brandy mátou, asi mu to chutnalo. „Běžel jsem k Dianě, a oni tam byli, aspoň deset, na zahradě, a zabili ji.“

„Jak?“ zeptala se Siena.

„Zvedali ty obušky a...“ Chan předvedl pohyb shora dolů. „Byla tam jáma, ale ona spadla vedle a...“ Znovu potřeboval pantomimu, aby ukázal kopnutí nohou.

„A zvony?“ Šárka nenápadně nalila další tři skleničky a rozdala je.

Chan přikývl a nastavil sklenku k dolítí.

Petr se zvedl a protáhl. „Jdeme. Podíváme se.“

Sešli o dvě patra níž, po schodech, kdepak výtah. Dveře do bytu zely jako propast, přestože v předsíni byla normální podlaha, hezké, zateplené plastové pseudoparkety.

Petr všechny odstrčil a vstoupil dovnitř jako první. Myslí si, že ho Dům má rád, napadlo Sienu. Vlastně proč ne? Není možná jeho otec, ale aspoň dejme tomu strýček.

Nic. Klid, ticho, žádné stopy zápasu, ale ani žádný nábytek. A žádná Diana. Obývací se zdál obrovský, zahrada za oknem pustá. Petr našel nějaký vypínač a v trávě se rozžaly bílé a žluté koule.

„Tady byla jáma,“ vyhrkl Chan a zuřivě si mnul oči. „Tady... musí být krev.“

Nemusí, pomyslela si Siena. Vertikální dům nemusí nic.

Chan se prudce odvrátil a klusal ven, z bytu, ke schodišti. A byl pryč. Zbývalo jen zhasnout a jít spát.

Až se vzbudím, plánovala si Siena, podívím se, kdo to spal na pohovce v obývací. A udělám mu snídani. Nebo možná on mně, uvidíme.

Wrangel se dostavil právě k obědu, zatvářil se pochybovačně na zapékaný lilek a kuřecí salát (Siena mívala občas zeleninové záchvaty, jak tomu říkala Šárka), ochutnal a blaženě zamrkal.

„V pekle vaří hůř?“ zeptala se Siena přísně.

Vzdychl. „Nabralo to nečekaný směr,“ zamumlal. „Ale poradili jste si.“

„A co Diana?“ zavrčel Petr.

„Diana?“ podivil se upřímně Wrangel.

Šárka se ujala vyprávění a Průvodce kroutil hlavou. Možná to ani nehraje, říkala si Siena, a možná je mu ubohého Chana opravdu líto, chudáka zamilovaného.

Při kafi Wrangel najednou změnil výraz. Tenhle byl potměšilý. „Zajděte si na nákupy nebo do bazénu,“ navrhl všem přítomným. „Je to na účet Domu. Jako odškodnění za ošklivou noc.“

„Máme s sebou vzít Chana?“ zeptala se Siena. Hned poznala, že mu právě přečetla nápad. Jo, jistěže máme. Potřebuje rozptýlit. Najde si jinou slečnu, která ho utěší.

*Horské chaty zatuchají s turisty uvnitř
V šuplících staré noviny a plíseň
Zkřivené dřevo drhne v okýnkách
Ale k jezírku je to kousek
po hatích
po prknech bezpečně otukaných:
Hůlky trekingové, berle francouzské, slepecké hole...
Tamhle jede vozík.
My ještě po svých. My dva.
Bylo to tak blízko,
a masožravky nikde.*

*Teď prkna uhýbají, křehnou,
chátrají jako ploty kolem snů.
Jednotky tabletek zahnány na ústup
Brzy se prolomí obrana.
Po nohách do černé vody,
kde kytka Adéla plive tvoje boty,
dobré, zkušené boty,
ošlapané v devatero horách.
Hlídej mé plesnivé sny, prosím.
Jen ještě chvíli bez paměti.*

Z mojí čerstvé paměti

Takže moji hrdinové brzy vyrazí do nitra Domu, na nákupy – protože co si budeme povídat, ženská je ženská, a skoro každou upoutají hadříky nebo boty nebo kabelky za výlohou. Já jsem náhodou nedonakupovaná. Proč tohle dlouhé slovo?

Když jsem pracovala na plný úvazek, ještě sloužila noční a dojížděla na jedno vzdálené pracoviště, neměla jsem vůbec čas, vůbec, a tehdy, za socíku, neměly obchody přes víkend otevřeno a některé zavíraly třeba ve čtyři. No ale nebylo moc zboží a my neměli moc peněz, coby neoblíbení režimu, i když ne zrovna rebelové... Jarek zamlada možná trochu rebeloval, proto nesměl v práci postupovat, ani mu nedovolili lepší zaměstnání a plat měl striktně tabulkový, žádné osobní hodnocení, žádné odměny. Někdy stačí dát najevo, co si člověk myslí... To já jsem neměla nacvičené, naopak, u pacientů by upřímnost mohla uškodit, a teď fakt nemyslím fatální diagnózy. Prostě upřímnost.

„Paní, jste simulant a já to vím. Žáda vás bolí při představě práce, chápu, jenže nález nula nula nic a posudkář s vámi zatočí. Ovšem vynadá i mně, a to se mi nelíbí, tak uděláme nějaký kompromis, ano?“

Nebo „Máte holt syndrom mateřské dovolené, po třech dětech není divu, ale co s tím, když vám normální přídavky nestačí a chlap vás neuživí? Proto se vám točí hlava a bolí krk a trnou ruce, a deprese? Dávno jste nemluvila s nikým, kdo nešíslá a nežvatlá...“

A další a další.

Vlastně jsem chtěla říct, že jsme docela ušetřili, když nebylo kdy nakupovat, ale mně trochu chybělo brouzdání po obchodech a zírání do výloh, znáte to. Dneska je to samý lesk a cingrlátka, miluju to, přiznám se bez mučení, i když zase tolik toho nekoupím, nemám doma místo a knihy už jsem si musela zakázat úplně (divné, ale i v knihkupectví se